

ELŐFIZETÉS

KELYPEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónapra 2 korona.
 VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK.

4-basáboz peit sor egyszer 20 fill.
 minden következőnél 16 fillér.
 Nyitási sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és esanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut. 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
 STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, január 31.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: A beteg Máv.
- A Máv. csődje.
- A kunágotai munkásharc.
- Szégyen elől a halálba.
- Az államvasutak válsága.
- A butorszövetkezet szennyese.
- Tárca: Portland herceg regénye.

A beteg Máv.

Arad, január 30

Megakadt a vasut vérkeringése. Az ütőerek egy részét, a legjelentősebbeket lekötötték. Az élő szervezetben ilyenkor az a zavar következik be, hogy a szívtől nem viszik el azt az anyagot, amelyen túl akar adni, s nem kap új táplálékot, a mire szüksége van. Megbénul a szív-működés, satnyul az egész szervezet. Ugyan ilyen hatása van a vasuti közlekedés érrendszerében bekövetkezett zavarnak.

Aradon ma reggel óta következett be az üzemzavarnak legsúlyosabb hatása. Ma reggel óta szünetel az Erdély felé vivő teherforgalom. Aki Arad kereskedelmét, gazdasági életét csak fölületesen is ismeri, jól tudja, hogy mily jelentős részét teszi annak az Erdély felé irányuló forgalom, és az sejtetheti, hogy mily óriási kárt jelent minden nap, amelyen az üzleti forgalomnak ez a része szünetelni kénytelen. A nagykereskedésekben, szállító üzletekben torlaszokban áll a visszatartott áru. Tehetetlenül állanak a vevők sürgönyeivel szemben, amelyek áru, árut kérnek. S ők maguk is hiába sürgetik azokat az árukat, a melyeket elin-

ditottak, de valamelyik állomásnál megakadtak. Nem továbbitják. Így rohamosan fogy Aradon a petroleum-készlet; ha pár napig így tart, az egész környék, azon szerencséseket kivéve, akik gázzal, vagy villammal világíthatnak, világító eszköz nélkül áll, — dacára annak, hogy a petroleumot kivették a forgalmi korlátozások alól.

Bizony ez nagyon szomorú ujság; egy modern, fejlődő államban igen sajnós, hogy a vasutnak ehhez a rendszabályhoz kell folyamodnia.

Mi az oka ennek a bajnak? A vagonhiány és a szénhiány. A forgalom országszerte úgy megnövekedett, hogy a Máv. kocsiparkját szaporítani kell. Az elmúlt nyáron szinte szakadatlanul ostromolták a kereskedelmi kormányt a kereskedelmi és közgazdasági testületek, kamarák főiratai, hogy a vagonhiányon segítsen. Hosszu ideig szinte komolyan se vették ezeket a főiratokat. Mintha ezek csak azért íródtak volna, hogy a vagongyárak megrendeléseket kapjanak. Mikor azután a vagonhiány mindjobban éreztette komoly hatását, akkor megrendelték a vagonokat, de azok, természetesen, a postamunka gyorsaságával nem készülhetnek el. A másik baj: a szénhiány. Az elemek haragja zuduit reánk: mintha Dante poklának legfenekévé változott volna a világ, oly kegyetlenül dühöng a tél. A bányákat valósággal megrohanták, kifosztották; s most nem bírnak a keresletnek megfelelni; ott állanak üresen, tehetetlenül a fagyoskodó emberiség ostroma kö-

zepett. S kívül, hogy a fekete gyémántra csakugyan nagyobb szükség van a világon, mint a fehérre, mert ime: az élet úgy zsibbad, valósággal befagy, ha kikötözik belőle a lelke. A hiányon is igyekeznek segíteni. A *Petro-sény* felől jövő utasok az egész vonal mentén nem látnak egyebet, mint szénszállító kocsikat, vagy pedig üres vagonokat, amelyek szénért mennek. De ez se tud a teljes szükségletnek megfelelni s már olyas hírek is keringenek, hogy egyes gyárak szén-készletük fogytán vannak, s ha a legrövidebb idő alatt nem pótolhatják a hiányt: az üzem fenakadás veszélye áll a műhelyeik előtt.

Része van az ügyben a vonalhálózat fogyatékoságának, amelyen normális időben is csak nagy bajjal lehet a forgalmat zavarok nélkül föntartani.

Óriási, alig értékelhető anyagi és erkölcsi károkat jelent ez. Az anyagi kárnál, amelyet főként az iparnak és a kereskedelemnek okoz, nem kisebb veszteség az, hogy megrendíti az államvasutak szállítóképességébe, modern voltába vetett hitet.

Ma nincs egyéb hátra, mint a jó reményből táplálkozni, hogy a Gondviselés hátha hamarosan enyhére lágyasztja az időjárást s akkor újra megindul a befagyott teherszállítás. De ettől az időponttól kezdve a kereskedelmi kormány leg sürögősebb, minden mást felülmúló és megelőző kötelességévé vált, hogy a közlekedésnek betegségein, amelyek az abnormis tél idején megboszlatták magukat,

Portland herceg regénye.

— London szenzációja. —

Londonnak szenzációja van: egy bonyodalmas, rejtelmekben gazdag história. részleteiben olyan, mintha Edgar Allan Poe írta volna meg. A bonyodalom közepén egy ausztráliai munkás áll, aki most legutóbb Londonban bukott fel, ahol pörbe szólítja Nagy Britanniának egyik legelőkelőbb párját és azt vitatja, hogy a lordnak címe és óriási vagyona őt illeti, a munkást. Bizonyítékokra is hivatkozik, de még mielőtt ezeket ismertetnők, megjegyezzük, hogy a pörbe szólított főúr Portland hercege, ősi, történeti névnek viselője, akinek vagyonát — hozzávetőlegesen — négyszázmillió koronára becsülik. Ha tehát az ausztráliai munkás megnyeri a pört — és könnyen úgy lehet — egyszerűen legelső tagja lesz a lordok gyülekezetének, míg annak jelenlegi elnöke, a bepörölt herceg, egyszerű barones-sé süllyed. A bonyolult történetnek ezek az előzményei:

Amikor Portland ötödik hercege, a család fő, 1879-ben elhunyt, vagyonát és címét egyik unokaöccse örökölte, mert a herceg agglényi lévén, hivatalosan nem hagyott maga után törvényes örökösöt. A szerencsés unokaöccs abban az időben az előkelő Goldstream Guards ezrednek volt a hadnagya, az óriási örökség átvétele után azonban kilépett a hadsereg kötelékéből, hogy mindenféle katonai felelősségtől szabadon, szuverének módjára él-

vezze fejedelmi vagyonát. Az új Portland herceg előkelősége és vagyona révén csakhamar bizalmas barátja lett az akkori velszi hercegnek, aki ma VII. Edvard, Nagybritánia királya. A fiatal herceg bejáratos volt az udvarhoz, a királyi asztalnál ékeztet, vezető szerepet játszott és mindenütt olyan tiszteletben részesült, mintha a királyi családnak volna tagja. Ha még nem volt az, az udvari körökben tudni vélték róla, hogy azzá lesz. Széltében beszéltek, hogy a herceg designált veje a velszi hercegnek, akinek legidősebb leányát, Maud hercegnőt neki szánták. A fiatal főúr meg is kérte a leány kezét, Edvard herceg ígért, mondott, de mielőtt még az eljegyzést megtarthatták volna, közbelépett Maud nagyanyja, Viktória angol királynő és formálisan — vétőt mondott. Edvard herceg megkérdezte mi kifogása van a kérése ellen, amire a királynő lakonikus rövidséggel csak ennyit felelt:

— Azért tiltakozom a házasság ellen, mert meglehet, hogy Portland herceget egy napon meg kell majd fosztanunk címétől és vagyonától.

Mit akart ezzel mondani a királynő? Minden további magyarázatot megtagadott Viktória. Sejtett-e valamit, vagy be volt-e avatva az elhunyt, Portland herceg titkába? Rejtély. Bizonyos azonban, hogy akkor még senkinek nem reklámálta magának azt a címet és vagyonát, amelyet a királyi unoka kérése örökölt. Mit tudott hát a királynő? Hogyan gondolhatott arra, hogy Portland herceg egy napon elveszithetné

címét és vagyonát? Ennek a rejtélynek nyitját magával vitte sírjába Viktória. A házasságot azonban megakadályozta akkor a királynő. Portland herceg meghajolt az akarata előtt, Maud hercegnő pedig Fife hercegnek lett a felesége. 1898-ig nem vitatta senki Portland herceg címét és vagyonát. Akkor, 1898-ban egy Druce Anna Mária nevű asszony, Druce Walter Tamás özvegye szenzációs cikksorozatot kezdett egy angol ujságban és cikkeinek az volt a célja, hogy bizonyítsa, hogy az igazi Portland herceg nem az, aki ezt a nevet viseli, hanem az ő fia: Druce Sydney György.

Az özvegy leleplezéseinek eleinte mulattak, érveik azonban olyan szilárdak voltak, bizonyítékaik olyan meggyőzők, hogy mind többen és többen kezdtek hinni abban, amit az asszony állított. Miket állított? Mindenekelőtt azt, hogy az ő elhunyt férjének apja, névszerint Druce Tamás Károly, akinek valamikor a Baker-streeten kis boltja volt, nem volt más, mint az ötödik Portland herceg. Amire a hitetlenek lenézően ezt felelték:

— Hogyan lehetne Druce Tamás Károly azonos a herceggel, amikor Druce Tamás 1861-ben halt meg, míg Portland herceg 1879-ben mult ki?

— Pardon, — felelte az özvegy — de hát bizonyosak-e önnök abban, hogy az öreg Druce csakugyan 1861-ben halt meg? Én az ellenkezőjéről vagyok meggyőződve.

És ezzel a kijelentéssel egyszeriben egy rémregénynek csöppentünk a kellő közepére.

a legalaposabban segítsen. Szüntesse meg a vagon szükségét, bővítse ki kellően a hálózatot s tegye szolgálatképesebbé a teherszállítás eszközeit is. De ez az új vasúti válság mulhatatlanul szőnyegre dobja a vasutasok fizetésrendezésének ügyét is. A mai megélhetési viszonyok közt ettől a testülettől annak a munkának friss kedvvel való teljesítése ugyyszólván lehetetlen. Gondoljuk csak meg, hogy az általános drágaság közepette mindenki igyekszik jövedelmét fokozni; a gyáros emeli gyártmányai árát, a termelő a termékeit drágábban adja; a háziur stájerol, a munkás bért emel: csak a szegény megszorult tisztviselő az, amely képtelen jövedelmeit fokozni. Sötét kétségbeesés vesz erőt az emberek lelkén — s ennek is nagy része van a beállott veszedelemben. Nem célunk ezzel semminő amerizálásra, vagy olasz módszerre, mert kizártnak tartjuk, hogy a forgalomzavarban ilyeneknek is része van; de olyan üzemeknél mint a minő a vasut, amelyeket a pusztasablonos köteleltségteljesítéssel kezelni nem lehet, amelyek kettős erőfeszítést, a megszabott teendőkhöz túl terjedő szorgalmat követelnek, — a kedvetlen munka, s a kedvetlen munkás magában is kerékkötője a forgalomnak. (<)

A Máv. csődje.

Csöndes a folyosó.

(A képviselőház ülése.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 30.

Amilyen zajos volt tegnap a folyosó, olyan csöndes volt máma. Hova lettek a tegnapi palotaforradalom hősei? Hova lett a tavalyi hó?

Azaz, hogy a tavalyi hó kamatok kamatjával visszatért, de bezzeg a tegnapi hősök ma szégyenkezve elmaradtak. A politikai közélet Hágenjének, Polónyinak utolsó merényletéről kiderült, hogy csak tehetetlen rángatózás volt. Ma már nem is tulajdonított annak senkisé-

fontosságot. A tisztelt Ház csöndes és izgalomtól mentes. Hát hiszen ideje is már.

A mai ülést gyöngye érdeklődés közben negyed tizenegy órakor nyitotta meg Rakovszky István alelnök. Az elnöki előterjesztések közt ott volt Pestvármegye kérvénye a katonaságnak aratás idejére való kirendelése iránt. A kérvényt kiadták a kérvényi bizottságnak. Az interpellációs könyvbe Brediceanu Koriolán jegyezte be interpellációt a csendőrségnek a németbogsáni kerületbe való kirendelése iránt. Vlad Aurél pedig a Courir Parisienne postaszállítási joga megvonásának okát akarja megkérdezni a kereskedelemügyi minisztertől.

Részletes tudósításunk:

(Az államvasutak csődje.)

Elnök az ülést megnyitja.

Farkasházy Zsigmond: Eredetileg a pénzügyi költségvetés tárgyalása során kívánt felszólalni, de a házszabályoknak az utóbbi időben divatos értelmezése, mely azt a szólásszabadságnak, értetivette a szándékától. (Zaj.)

Elnök (csenget): A házszabályok megtartása és így a szólásszabadság tiszteletbentartása felett nemcsak a képviselőház, hanem az elnökség is örökdi. Kéri a szónokot, tartózkodjék az ilyen kijelentésektől.

Farkasházy Zsigmond: A pénzügyi költségvetés és a pénzügyi kormányzat bírálatára tér át. A pénzügyi kormányzat terén azt látja, hogy a mostani kormány folytatni kívánja a szabadelvű kormányok pénzügyi politikáját, amelynek helytelensége nyilvánvaló olyan tőkeszegény országban, mint Magyarország. A hevertetett pénz olyan sok, hogy semmi sem marad fontos kulturális intézményekre, a népoktatásra. A pénztári jegyek eltörlését szükségesnek tartja. Követeli a vasuti refakciák ügyének megvizsgálását és reformálását.

A magyar államvasutakról beszél, melyek kiváló institúciók, bár évekkkel ezelőtt a tönk szélén állottak. Most a legutóbbi események ismét annak kijelentésére készítetik, hogy ez az intézmény megint a tönk, az anyagi és erkölcsi csőd szélén áll. (Nagy zaj.)

Eber Antal: Ilyet nem szabad mondani!

Farkasházy Zsigmond: De a külföld is ezt mondja!

Batthyány Tivadar gróf: Igaza van! (Zaj.)

Farkasházy Zsigmond: Az államvasut már csőd előtt áll, mert nem lehet más, mint az anyagi és erkölcsi fizetlenség, ha egy olyan intézmény, mely a forgalmi viszonyok lebonyolítására hivatott, kijelenti, hogy erre nem képes. Kossuth integritása megköveteli, hogy az államvasut szégyenletes helyzetén

javitva. Őt ne járassuk le. A vasutak vezetősége a hibás.

Ezután azt hibáztatta Farkasházy, hogy Kossuth még mindig nem titkos tanácsos.

— Süssék meg azt a titkos tanácsosságot! — kiáltotta Batthyány Tivadar.

Farkasházy Zsigmond: A kormánynak különben is arra kell törekednie, hogy a népedekeit intenzívebben szolgálja. Ne kövessék az előző korszak udvari politikusainak politikáját. Azokat a minisztereket az udvar csinálta. (Nagy derűtség.)

Hédervári Lehel: Kire gyanakszol?

(A reakció 48-asok.)

Farkasházy Zsigmond: Kérem, én nem akartam senkire sem célozni. Beszél az ország utrendszereinek megváltoztatásáról s a közegészségügy államosításáról. Nem akar mindent részletezni. Csak egyet ismételt újra: tegyenek valamit, mert tértlenségünk a nép széles rétegeiben elégedetlenséget okoz. Szól a függetlenségi párttól, melynek a 48-as eszmék radikálizmusát kell szolgálnia. De azt látja, hogy a 48-as elveket, a sajtószabadság megvédését és a hitbizományok eltörlését nem a függetlenségi pádokról kívánják, hanem a nemzetiségi táborból. A 48-as radikális eszméket a szociáldemokraták és a nemzetiségek sajátították ki. Ezen segíteni kell. Ha másképpen nem, hát egy becsületes ellenzék alakítása által. A javaslatot elfogadja. (Helyeslés.)

(Egy elnyomott.)

Goldis László: Történeti adatokkal bizonyítja, hogy a magyar nemesség mindig elnyomta a nemzetiségeket, pedig a nemzetiségek előbb itt voltak, mint a magyarok. (Nagy zaj.)

Geréb János: Az oláhok csak a tizenharmadik században jöttek be.

Goldis László: Igaztalannak tartja azt, hogy a koalíció csak azt tartja hazafinak, aki az ökötelékébe tartozik. A nemzetiségi párt politikája nem államellenes. Ezután részletesen taglalja Andrassy gróf november 26-iki beszédét.

Elnök: A VII. számú karzatot figyelmezteti, hogy csöndben legyen. (Nagy derűtség.)

Goldis László: Az appropriációt bizalmi kérdésnek tekinti, s pedig bizalmatlansággal van a kormány iránt s ezért a javaslatot nem szavazza meg.

Elnök: Az ülést öt percre felfüggeszti:

Szünet után Csernoch János azt fejtegeti Farkasházy Zsigmonddal szemben, hogy a ma kormányának még nem volt ideje nagy alkotásokra, de amit eddig tett — hivatkozik az iparpártolási törvényre — már az is sok és az eddigi kormányintézkedések után igen sokat várhatni a miniszterektől.

Batthyány Tivadar gróf a nemzetiségi szónokokkal polemizál, majd a sajtójogról beszél.

Mert az öreg Druce, akit a továbbiakban a világhírű kedvéért Druce Portlandnak nevezünk, életében csupa misztérium övezte. Betegágyához nem hívtak orvost és a halált nem konstataha halottként. Eppen azért az öreg urnak menyé azt állította cikksorozatában, hogy a Druce-Portland temetésekor nem az reget vittek temetőbe, hanem egy kavicsokkal megtöltött koporsót földeltek el és követelte a koporsó exhumálását. Ez ellen azonban tiltakozott Druce-Portlandnak később gyermektelenül elhunyt bátyja, Druce Herbert és így az exhumálás akkoriban meghiúsult. Az 1898-ban kiderült adatokból azonban megállapíthatók a következők: Druce-Portland 1851-ben egy Annie May nevű leánnyal lépett házasságra. Ez a nő Berkeley grófnak volt természetes leánya. Ideálisan szép nő, akinek kezéért ketten versengtek. Két fivér: az ötödik Portland herceg, — akkor még csak Lichtfield márkí és ennek öcsöce, lord Bentinek György. A vetélkedés vak gyűlölködésre vezetett a fivérek között és az ellenségeskedésnek az vetett véget, hogy lord Bentinek egy napon meggyilkolva találta a walback-abbaye-i ősi birtokon. Széltében azt beszélték, hogy a szép Annie-ért gyilkolta meg a — bátyja. De bizonyíték nem volt. A vád nem volt hangos. Ez 1848-ban történt. És e véres esemény után három esztendővel, Annie egy kiskereskedőnek lett a felesége, Druce-Portlandhoz ment nőül. Képzeltető, hogy az ötödik Portland herceg lemondott volna szép szerével arról, hogy elvegye az imádott nőt és egy kiskereskedő vezesse oltár elé a gróf

leányát, ha az a kereskedő nem lett volna vele egy és ugyanaz? De vannak ennek más bizonyítékai is:

1. Druce Tamás Károly, a Baker-streeti kereskedő, Annie férje megdöbbenően hasonlított Portland herceghez. A hajviseletük, a szakáluk teljesen azonos volt. 2. Portland herceg és az állítólagos alteregója ugyanabban a gyógyíthatatlan bőrbetegségben szenvedett, amely arra kényszerítette őket, hogy tartózkodjanak mindenféle szeszről és hústól. Kizárólag hallal táplálkozott mindkettő. 3. Mindkettő embergyűlölő volt. Portland herceg és Druce Portland, a kereskedő nem érintkezett senkivel, ha keresték őket, eltagadták magukat. Ez a titkárja révén érintkezett másokkal, az a könyvelőjét használta erre a célra. De még ezeknél is megdöbbenőbb bizonyíték az azonosságuk a következő:

Portland herceg a welbeck abbaye-i kastélyában munkásokat tartott, akik három éven keresztül dolgoztak egy földalatti ut elkészítésén. Druce Portland pedig a baker-streeti boltjának pincéjéből kiinduló utat készíttetett a kastély felé. Az ut százhetvenmillió frank költségen készült. A hercegi kastély földalatti uttal össze van kötve a kastélylyal. Mi más célja lett volna ezzel a hercegnek és a boltosnak mint az, hogy adott esetben hol itt, hol ott rejtkezdhessék. És mindennek tetéjébe bizonyíték van rá, hogy Druce Portland, kevéssel a halála előtt Portland herceg nevére iratta át egész vagyonát, melyet egy banknál kamatoztatott. Tizenkétmillió koronát tesz ki ez a va-

gyon és csakugyan furcsa és rejtelmes, hogy egy boltos egész vagyonát egy milliárdosra hagyja. Ezt egyedül az magyarázza, hogy Druce-Portland a családi vagyont meg akarta menteni, amikor ránt a — két lakására. Egy nap eltávolította a nejét, Annie Mayt és egyetlen fiát — a reklamáló özvegynek későbbi férjét — és amikor azokat Liverpoolban tudta, a kiállításán, holtnak nyilvánította magát, mint Portland herceg eltemettetett egy üres koporsót, ezzel Druce Portland meghalt, a herceg pedig mint aglegény a kastélyában élt tovább, 1849-ig, amikor csakugyan meghalt. A régebbi családjával pedig nem törődött tovább. Fia elvette a mostani Druce Anna Máriát, aki a fia számára, mint Portland egyenes leszármazottjának számára követeli a Portland hercegi címet és vagyont. Adataival bebizonyítja, hogy Portland ötödik hercege az öcsöcsének halála után nem merte nyíltan elvenni Anniét, ezért alakban tette meg ezt, mint boltos és kettős egzisztenciát folytatott. Amikor aztán ránt erre, halottá nyilvánította magát, mint boltost. Druce Portlandnak unokája Anna Máriának fia és ezidő szerint nem tetszik kizártnak, hogy a lordok kamarája, amely elé ez a bonyolult kérdés kerül, csakugyan elismeri Anna Mária fiának, Druce-Portland unokájának a Portland hercegi vagyont és címre vonatkozó jogait.

Vajjon nem erre gondolt-e Viktória királynő, amikor unokájának kezét megtagadta Portland herceg örökösétől?

A cenzura minden fajtáját elítéli, de védelemre van szükség azzal a cenzurával szemben, amelyet a szociálista szervezetek a szedők sztrájkja után gyakorol és meg kell akadályozni azt, hogy a szociálista sajtóperekben mindig strómanok kerüljenek a vádlottak padjára. Amit Farkasházy az államvasutakra mondott, abban sok igazság van, mert az eddigi igazgatás minden volt, csak nem praktikus. Újra kell szervezni az adminisztrációt és a vasikalapos embereket félre kell tolni.

Brediceanu Coriolán a németbogsáni választás dolgában interpellál.

Vlád Aurél kérde, hogy egy francia laptól csakugyan Mocsáry Lajos cikke miatt vonták meg a szállítási jogot.

Ezzel véget ért az ülés.

Szégyen elől a halálba.

A bihardiószegei bukás áldozata

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 30.

A nagyváradi fogház rabkórházában szenzációs öngyilkosság történt, amelynek híre természetesen elkésve, kerülő utakon juthatott nyilvánosságra. Már vasárnap híre terjedt, hogy Berger Menyhért, a bihardiószegei Berger-cég letartóztatott tulajdonosa követett el öngyilkos kísérletet az ügyészségi fogházban. Most aztán kiderült, hogy tényleg megtörtént a tragikus eset a Széchenyi-téri szomorú házban, az áldozat azonban nem az, akit emlegettek, hanem a szerencsétlen ember közeli rokona: Berger Andor joghallgató.

A 23 éves, intelligens fiatalembert az a nagy katasztrófa törte le, amelybe Berger Miksa pokoli üzemei sodorták a bihardiószegei híres Berger-üzetet. Berger Miksa, mikor apja házára idézte a veszedelmet, Amerikába szökött. A bűnös megmenekedett s nem törődött az áldozataival, akik közé Berger Andor joghallgató is tartozott. Berger Andort hamis váltók aláírására használta föl. A nagy összeroppanás után a fiatal embert hamarosan letartóztatták, de nemrég megbetegedett s a rabkórházba helyezték át. Az orvos valami méregtartalmu medicinát, valószínűleg morfint rendelt neki, amit csöppenként kellett szednie. Vasárnap azonban egy őrizetlen pillanatban az orvosságos üveg egész tartalmát felhajította.

A mérég azonban nem mindjárt hatott s a rab, aki, ugylátszik, mindenáron szabadulni akart az élettől s a szégyen helyett a halált választotta, gyorsan végezni akart. Széttépte az ingét, a rongyokból hurkot font a nyakára s addig fojtogatta magát, míg elvesztette az eszméletét. Ilyen állapotban talált rá az őr. Mindent elkövettek, hogy megmentsek, de Berger Andor szörnyű kínlődés után meghalt.

Édesanyjának, akihez a szerencsétlen fiu meghatóan ragaszkodott, nem adták tudtára a rémes esetet. Táviratot küldtek neki. Pár szavas táviratot, hogy a fia kiszabadul jöjjön érte. A boldogtalan anya meg jött szívrepesve. És amikor a fogház udvarára betoppant, éppen az ortodox hitközség papja imádkozott a fekete koporsó fölött. A fogház udvarán temettek. A koporsó mellett csillogó szuronyu örök állottak s az örök előtt mellére hanyatlott fővel, zokogva Berger Menyhért, aki az unoká-öccsét siratta.

Szivetszakgató jelenet volt ez. Az édesanyák titkos ösztöne nélkül is megtudta a szégyen asszony, hogy a négy szál gyalulatlan deszka között a fia nyugszik. Rávetette magát a koporsóra és velőket hasogató zokogással követelte vissza a gyermekét. Ajultan, eszméletlenül vitték el a szerencsétlen anyát a fia koporsójától az örök, a rideg marcona legények, akiknek az arcára ráfagyott a köny...

Az ügyészség igen szigorú vizsgálatot indított. A börtönőrt, akinek Berger Andor az őrzetére volt bízva, letartóztatták.

A kunágotai munkásharc.

Földmunkások a vádlottak padján.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 30.

A múlt év tavaszán Mathaisz András tótkomlói gazdálkodó elvállalta Szilágyi Gyula kunágotai földbirtokos gazdaságán a napszamos munkák elvégzését. Mathaisz harminckét tótkomlói munkást szerződtetett napi 90 fillér bérért. Ezek munkába is állottak és mint-hogy a kunágotaiak ennyiért nem akartak dolgozni, munka nélkül maradtak.

Ezeknek nevében Bai István, Bécsi János és Német Pál fölkeresték a répaföldön dolgozó tótkomlói napszamosokat és fölshívták őket, hogy vagy hagyják abba a munkát, vagy emeltessek föl a napszámot s őket is vegyék be a munkába, mivel kenyér nélkül vannak. Bai még hozzátette a fölshíváshoz, hogy amennyiben eleget nem tesznek a kunágotaiak követelésének, kutyakorbáccsal verik ki őket. Ez történt április 18-ikán.

Másnap hajnalban tizenkilencen kimentek a répaföldre, hogy meggyőződjenek, vajjon fölshívásuknak lett-e foganatja? A tótkomlóiak azonban folytatták a munkát mire ketten: Bai és Német ismét Mathaiszhoz mentek és minden fenyegetés alkalmazása nélkül fölshívták, hogy szüntesse be a munkát. Mathaisz egynegyed órára félbe is szakította a munkát, mire a kunágotaiak eltávoztak, de még utközben letartóztatták őket a csendőrök.

A kunágotaiak továbbra is kenyér nélkül lévén, április 30-ikán a községből kivezető országot különböző pontjain elhelyezkedtek és az arra haladó napszamosokat fölshívták, hogy ne menjenek munkába. Ennek részben foganatja is volt, de Macsi József és Macsi Antal nem akartak a fölshívásra hallgatni. Ebből köztük, valamint Német Pál és Zsámboki Lajos között előbb szóváltás, majd tettelegesség fejlődött.

A szegedi kir. ügyészség magánosok elleni erőszak vétsége s az utóbbi összeütközés miatt magánosok elleni büntette miatt vádat emelt 23 kunágotai munkás ellen. Tegnap tárgyalta az ügyet a kir. törvényszék. A tárgyaláson Hevesi Kálmán elnökölt, a vádat Kovács Rókus dr. alügyész képviselte, míg a védelmet Balassa Ármán dr. látta el. A tárgyalás este ért véget. A bíróság mindössze három vádlott terhére látta beigazoltnak a bűncselekményt s Bai Istvánt, Zsámboki Lajost és Német Pált 14—14 napi fogházra ítélte. Ugy az ügyész, mint a védő megfellebbezték az ítéletet.

Az államvasutak válsága.

Beszüntették a teherforgalmat.

Széninség az aradi gyárakban.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 30.

A magyar államvasutak történetében párját ritkító válság elé sodródott a közgazdaságnak és a kereskedelemnek legfontosabb szerve, a vasut. A mit több ízben és mai lapunkban is fenyegető rémként megirtunk, az ma teljességében valóra vált: a magyar államvasutak teherforgalma, mely egy idő óta csak benuktan teljesítette a hozzáfűzött várakozást, ma csaknem teljes csődöt mondott s beállott jó időre a vasut válsága.

Az államvasut a teherforgalmat eddig is korlátok közé szorítva tudta lebonyolítani, a mai fordulat azonban, melynek több okát adja a hivatalos jelentés, teljesen kizárja a teherforgalom lebonyolítását.

Az ország területén a mai naptól fogva bizonytalan időre szünetelni fog a fővo-

nalakon az árufeladás s az csak a legelsőrendűbb használati cikkek terjed ki.

A teherforgalom fönnakadásának egyik legsúlyosabb következménye az, hogy az aradi nagy iparvállalatok napok óta nem kapják meg nélkülözhetlen szénszállítmányaikat és ma már annyira válságos a helyzet, hogy a szénhiány miatt az üzem beszüntetésének szüksége fenyegeti még legtekintélyesebb iparvállalatainkat is.

(A forgalom megszorítása.)

Az aradi állomásfőnökség már tegnap megkapta az utasítást, mely szerint be kell szüntetni a teherárak fölvetelét.

Az erről szóló hivatalos értesítés így szól:

Forgalmi korlátozások.

Zord időjárás, rendkívüli áruforgalom következtében beállott árutorlódás miatt folyó hó 30-tól kezdve további intézkedésig a magyar királyi államvasutakon a következő forgalmi korlátozások lépnek érvénybe:

Ugy kocsirakományokban, mint darab áruként szállítandó teherárak alábbiak kivételével a Budapest—Arad—Tövis; Budapest—Cegléd; Budapest—Cegléd—Szolnoki; Szajol—Nagyváradi; Nagyvárad—Békéscsaba—Szegedi; Budapest—Marcheggi; Galánta—Zsolnai; Budapest—Hatvan—Ruttkai; Hatvan—Miskolc—Sátoraljaújhegyi és Miskolc—Kassai vonalakon fekvő állomásokon is ezen állomásokra, valamint a föl sorolt vonalakon átmenőleg fel nem vehetők, utközben lévők feltartóztatandók és azonnal a feladók rendelkezésére bocsájtandók.

Élő állatok, romlandók, só, tűzifa, szén, takarmány, széna, tartánykocsik feladásra kerülő nyers olaj és kocsirakományokban szállítandó petroleumküldemények, valamint beváltó hivatalokba rendelt kocsirakomány nyers dohány küldemények korlátozás alá nem esnek. Ezek tehát felveendők és továbbítandók.

A már felvett és kocsikba rakott összes áruk, ha a feladók másként nem rendelkeznek, a lehető leggyorsabban a rendelkezési helyükre továbbítandók.

Üzletvezetőség.

Az intézkedés következtében teljesen megbénul a forgalom az ország fővonalain.

Biharvámegyet közlelő két vonalon, a Kolozsvárig és Belényesig terjedőleg a vasut lebonyolítja az általános teherforgalmat is, a többi fővonalakra azonban az említett korlátozó intézkedés érvényes.

A forgalomnak ez a példátlan megakadása általános megdöbbenést fog kelteni a kereskedői világban. Borzasztó rázkódtatásoknak van kitéve különösen Arad kereskedelmi és pénzügyi élete, amelynek eleven lüktetése már a beszünt közlekedés mellett is a zsibbadtság szomorú szimptomáit tüntette fel.

A kormány tehetetlenségét pedig nem lehet eléggé kárhóztatni. Mert nyilvánvaló, hogy a zord időjárás kivül az általunk több ízben fölpanaszolt súlyos mulasztások a közvetlen okai ennek a katasztrófának. A kormánynak pedig módjában lett volna a szükséges óvintézkedést minden téren fogamatba venni és gondja lehetett arra is, hogy a vasutasok jogos igényei kielégítenek s elégedett személyzettel rendelkezessék a módfelett meg-növekedett forgalom lebonyolítására.

(Nincsen szén.)

A teherforgalomnak az árutorlódás és egyéb okok folytán bekövetkezett megszorítása különösen bémítolag hat a tömegszállításra, a melyet most nem lehet abban a minimális mértékben sem lebonyolítani, amint azt az aradi

iparvállalatok érdekei megkövetelik. A tömegszállítás nehézségei legjobban érezhetők a szén- és tüzelőfa-szállítványoknál. Már napok óta oly kevés szén érkezik Aradra, hogy az aradi ipartelepek kénytelenek voltak szénkészleteiket is igénybe venni, nehogy üzeleik fönnakadást szenvedjenek. Vállalataink sürgőnyileg, telefonon és kiküldött tisztviselők által ismételtelen megsürgették a szénbányák igazgatóságait, hogy szállítsák már Aradra a megrendelt szénmeny-nyiségeket, de a bányavállalatok jóakarata megtörik az államvasutak megcsökkent szállítóképességén és még a legszükségesebb minimális szénkvantumokat sem küldhetik Aradra. Ma azután már oly válságosra fordult a helyzet, hogy legtekintélyesebb ipartelepeinket a szénhiány következtében az üzem beszüntetésének veszedelme fenyegeti.

Legnagyobb a szénszükséglet az államvasutak és az arad csanádi vasutak aradi fűtőházai-zaiban. Ezek az eddigi szénszállításokkal és készletekkel zavartalanul el tudták látni vonatokat és ma még nem fogytak ki a mozdonyok fűtésére szükséges szénből. Ha azonban a szénbányák a fűtőházaknak szóló szállítványokat nagy mértékben redukálnák, úgy könnyen előáll az az eset, hogy az aradi pályaház- ból még a megszoritott teherforgalmat sem tudják lebonyolítani. A nagyváradi eset, hogy a máv fűtőházának a hadikészlethez tartozó szénből kellett volna pótolnia a maga szükségletét, ma még nem veszélyezteti Aradot.

Sokkal súlyosabb a helyzet az aradi ipartelepeknél. A Weitzer János vaggongyár már azon a ponton volt, hogy *be kell szüntetnie üzemét*, mert minden sürgetés dacára nem kapta meg szénrendeléseit. Már teljesen kifogyott a szénből, amikor a szalmagyár három vagon szenet kölcsönzött és gy két napig redukáltan bár, de föntarhatta üzemét. Ma azután a gyár megint kapott három vagon szenet és utban is van kisebb szénszállítvány, a melylyel ideig óráig elláthatja szükségletét. De csak ideig-óráig, mert a gyár naponta több mint két vagon szenet fogyaszt és ha naponként nem jut legalább ekkora széntömeghez, úgy kénytelen lesz szüneteltetni nagyarányu üzemét.

Ugyanígy nehézségekkel küzdenek a Neuman Testvérek ipartelepei is. Folytonosan reklamálják szénrendeléseiket, de hiábavaló minden erőlködés: a szénküldemények nem érkeznek meg abban a mértékben, amint azt az üzemek szükségessé teszik és a tekintélyes vállalatok ki vannak téve annak a veszélynek, hogy minden órában *be kell szüntetniük üzemüket*.

A Széchenyi-gőzmalom egy időre még el van látva a szükséges szénkészlettel, de ha a bányavállalatok szállításában fönnakadás áll be, úgy természetesen ezt a nagy ipartelep is üzembazavarok fenyegetik.

A szénhiányt az aradi iparvállalatoknak ma tehát fatüzeléssel kell pótolniok, ami az üzemköltséget lényegesen, szinte háromszorosára emeli és így érzékenyen megkárosítja iparosainkat, nem is számítva azt a jelentékeny kárt, amelyet a szénhiány következtében az üzembazavar okoz.

(Az aradi kereskedelem kára.)

Arra nézve, hogy a forgalmazavarnak az aradi kereskedelemre milyen hatása van, egy aradi nagykereskedő tudósítónk kérdéseire ezeket mondta:

— A forgalmazavar ma reggel óta vált a legkritikusabbá, az által, hogy Erdély felé a teherfölvételt megszüntették. A földásra szánt áruk nagy részét vissza kellett hozni a vasuti állomásról s ezek nagy halomban hevernek a

raktárban. Ez, ha csak néhány napig is tart, *jelentékeny kárt jelent*, mert sok cikkben az alatt, amíg ezek vesztegelnek, már újabb rendelést kellett volna elintézni.

De más irányban is érezhető a teherszállítás szünetelése. Ha a zavar csak néhány napig tart, *a város petróleum nélkül áll*. Napok óta várunk olyan szállítványokat, amelyeket hét-nyolc nap előtt föladtak s amelyek közbeső állomásokon vesztegelnek, s a melyeket nem továbbítanak, dacára annak, hogy, a mint olvasom, a petróleum ki van véve a forgalmi korlátozás alól. Budapestről és Bécsből tíz nap előtt föl adott gyűjtő-küldemények az uton vesztegelnek.

De ennél, a mint említettem, nagyobb kellemetlenségek vannak az áruk kiszállításánál. Aradhoz közel eső kisebb községek, állomások egyáltalán nem képesek magukat árukkal ellátni. Egyes faluk máris petróleum híján vannak. Még szerencse, hogy a cukor az aradcsanádi vasutak vonalain jön, a melyeken zavartalanul folyik a teherszállítás, különben abban is hiány lenne. Összefoglalva kifejezni azt a kárt, amelyet a forgalmazavar az aradi kereskedelemnek okoz, bajos: az én számításom szerint mindennap tízezrekre megy és tízezrekkel növekszik.

A butorszövetkezet szennyese.

Szabálytalan manipulációk.

Arad, Wien, Marosvásárhely.

A szent család.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 30

Az Aradi butorkészítő iparosok szövetkezete ma délután izgalmas ülést tartott, amelyben újabb nyilatkozat kiadását határozta el. Amíg az állam szubvenciójával bécsi ipart támogató szövetkezet megszüli a csürés-csavarás jegyében fogant nyilatkozatát, mi is szükségesnek tartjuk, hogy egyetmást elmondjunk arról a működésről, melylyel Székely Ferenc üzletvezető és érdektársai tökéletesen aláásták a szövetkezet erkölcsi hitelét. Együttal újabb adatokat szolgáltatunk a sajtóperhez is: adatokat, a melyek valószínűleg újabb nyilatkozatra ingerlik a szövetkezetet, mert nyilatkozni könnyű: de tessék adatokkal dolgozni, úgy, amint azt mi tesszük.

(A második vagon tisztesség.)

Mindenekelőtt hordjuk ki a nyilvánosság elé azt a második vagon tisztességet, amelyből az Aradi Közlöny szerkesztősége nem kapott, de nem is kér. Rossz minőségű áru ez. A bécsi butorok közé való.

Szilvásy István kárpitos mester közvetlenül a kárpitosok kizárása előtt szorult anyagi helyzetbe került. Miután közelállott a fizetésképtelenséghez, Székely Ferenc érdekes tervet eszelt ki, hogy Szilvásyt a kárpitosok kizárásában segítő társává tegye. Rávetették Szilvásyt, hogy egy hatszáz koronás *koholt váltótartozás fejében foglaltassa le ingóságait*, majd azután ők kiegyeznek a többi hitelezővel. Szilvásy fel is ment Kremmer János szövetkezeti alelnökhöz, aki két segéd jelenlétében át is adott neki 600 koronát. A 600 korona a szövetkezet pénztárából való volt. Szilvásy kiment. A kapuban már várta Réti Ernő, a szövetkezet volt könyvelője, aki *elvette tőle a 600 koronát*. A Szilvásy és neje által aláírt váltót még aznap délután ovatoltatta Kremmer s még aznap elkészült a sommás váltókereset is. Közben azon-

ban Szilvásyt kárpitostársai felvilágosították tettének horderejéről. Szilvásy megijedve ment Székelyhez, aki azután ilyen uton rávette a megszorult mestert, hogy céhtársai álláspontjával szemben a szövetkezeti műhely vezetésére vállalkozzék. Ez, — ugyebár — tisztesség.

Más. Berán Béla pénztárnoksága idején történt, hogy Székely 800 koronát kért tőle azon a címen, hogy ki kell váltania a vasutnál valami portékát. Berán kifizette a 800 koronát. Mindez szombati napon történt. A 800 korona Sebessy Ferenc asztalosmester, a szövetkezet elnökigazgatójának zsebébe került. Sebessy a munkásait fizette ki vele. Pár nap múlva visszafizette ugyan a pénzt, de az eset mégis megtörtént. Ez is tisztesség.

Ugyancsak Sebessy Ferenc az, akinek egy 1500 koronás szoba berendezését megbecsülés nélkül beszállították a szövetkezet raktárába s azt az alapszabályok ellenére azonnal teljesen kifizették, még pedig váltóval. Ilyesmi történik a szövetkezetben a szövetkezeti tagok rovására. Ez is tisztesség.

(Wien, Westbahnhof.)

Térjünk most át a bécsi butorok dulgára. Mődunkban van egy bécsi cég könyvkivonatát közölni. Ime:

KARL KOHN jr., WIEN

Möbelfabriks-Lager

II/1, Mühlfeldgasse Nr. 9.

POSTSPARCASSEN CLEARING-VERKEHR 846.683.

Wien, am 29/I. 1907

Telephon 15.243.

Copir Fol. 50.

1905.

Aradi butorkészítő iparosok szövetkezete mint az Országos Hitelszövetkezet Tagja

Soll	Haben
1905. Mai 6. An Waaren K. 330.83	Juli 28. Tr Accept o 81.1 1906
1905. Mai 27. An Waaren K. 170.98	K. 487.—
K. 501.61	Juli 28. Dfz
	K. 14.61
	K. 501.61

KARL KOHN jr.

Möbel-Etablissement

Wien II/1. Mühlfeldgasse Nr. 9.

A szövetkezet tehát a Karl Kohn jun. bécsi butorgyáros cégtől 501 korona értékű árut vásárolt és egy 487 koronás váltóval fizetett. A hátralékos 14 korona 61 fillér valószínűleg a titkos alap dotálására fordítódott. Itt jegyezzük meg, hogy szabályszerint váltóval fizetni nem volna szabad, miután az Országos Központi Hitelszövetkezet a készpénzfizetésre mindig elegendő pénzt ad a szövetkezetnek.

(A leplezető fiókok.)

Hogy milyen ravaszul intézi Székely Ferenc a maga dolgát, annak legfőbb tanúsága az aradi szövetkezet két mellékintézete: a brassói és a marosvásárhelyi butorszövetkezetek. Amint már megírtuk, Brassóban Tyroler Henrik, Székely sógora, Marosvásárhelyt pedig Réti Ernő, Székely leendő veje dirigál. Az utóbbi helyen bizalmi állást tölt be Székely Szatmári nevű unokaöccse is.

Ez a családi berendezkedés arra jó, hogy annál szabadabban lehessen manipulálni az osztrák butorokkal. Arad árasztotta el bécsi áruval Brassót is, Marosvásárhelyt is. Mindahárom szövetkezet botrányában ugyanazok a bécsi cégek szerepeltek. A szent család igen természetesen összhangzatosan dolgozik s a sógor nem küldi vissza a sógortól jövő bécsi árut. A leendő vő sem, az unokaöccs sem. Sőt ellenkezőleg, mindegyik leplezetni akarja a magyar ipar elárulásának bűnét.

Sajnos, egészen nem láthatunk a kulisszák mögé. Ha látnánk, talán még többet mondhatnánk. Annyi bizonyos, hogy Brassóban is, Marosvásárhelyt is esődöt mondott a szent család

minden manipulációja. A marosvásárhelyi botrányban az aradi szövetségre nézve súlyosan kompromittáló adatok kerültek felszínre, olyan adatok, amelyek bizonyítják, hogy az aradi szövetséget bécsi butorgyárosok ügynökkévé szegődött s elárasztotta az országot hitvány bécsi árukkal.

(A vásárhelyi botrány.)

Marosvásárhelyt ifj. Ritz Mihály asztalosmester, az ottani szövetséget tagja észrevette, hogy az állítólag Aradról szállított butorokon a budapesti nyugati pályaudvar ragcédulája van. Ez felkeltette gyanúját, mivel nem képzelhető, hogy Aradról Budapesten keresztül szállítsanak árut Marosvásárhelyre. Rövid kutatás után reájött Ritz, hogy az áruk bécsiek. Megtette tehát a feljelentést, amelynek alapján Oreskovits Jenő rendőrkapitány vizsgálatot tartott a szövetségetben. A vizsgálatnál hivatalos szakértőként Mestitz Albert butorgyáros a király udvari szállítója és Tóthfalusi Károly asztalosmester szerepeltek.

A vizsgálat konstata, hogy a szövetséget raktárában felhalmozott áruk legnagyobb része Kuruc & Comp, J. Müller, József Rotter & Laa és más bécsi cégek gyáraiból került ki. Találtak butorokat Teschen felirással és kétfejű sassal ellátva.

A vizsgálat ezen eredménye, — amint a Marosvásárhelyt megjelenő „Egyetértés” írja, — annyira felbőszítette a szent család két tagját, Réti üzletvezetőt és Szatmári könyvvezetőt, hogy az egyik hivatalos szakértőt, Mestitz Albertet, mikor a butorcsarnokból távozni akart, megtámadták, inzultálták s a tettegességet csak a másik szakértő közbelépése akadályozta meg.

És a szövetséget, — épúgy, mint az aradi — másnap nyílttéri nyilatkozatban kijelentette, hogy a vizsgálat, a hivatalos vizsgálat hazudik: az ő raktárában egytől-egyig aradi és helyi készítésű butorok vannak. Ugyanaz éjjel azonban a raktárban óraszámra vakartak, gyalultak és polituroztak, hogy a bécsi származás külső jeleit eltüntessék a butorokról.

(Hivatalos adatok.)

A szövetséget fentemlített nyilatkozatára a hivatalos szakértők a következő hivatalosan konstalált és az aradi szövetségre kompromittáló adatokat tették közzé:

A vizsgálat alkalmával 80-100 számlát adták át nekünk, melyeket mi, hivatalos szakértők, futólag áttekintve, az aradi szövetséget által kiállított számláknak konstaltunk. Azon kérdéseinkre, hogy más számlák nincsenek-e, azt felelték, hogy nincsenek, mert csak az aradi szövetséggel dolgoznak. Megjegyezzük azonban, hogy az asztalon egy „Schannon Register számlagyűjtőkészülék” teküdt tele számlákkal, melyet az irodában alkalmazott kisasszonynak a szavakkal adott át Réti üzletvezető: „fogja össze ezen számlákat és tegye rögtön el.”

Megkezdjük tehát az aradi szövetséget számláinak figyelmesebb átvizsgálását és megdöbbenéssel tapasztalunk, hogy azoknak nagy részén széljegyzetek voltak, ilyenformán: „X. Y. cég által direkt Bécsből küldve.”

Erre kértük a kisasszony által fölröletti Schannon registrator átadását. Ezt meglepetésünkre határozottan és röviden visszautasították. Erre azt feleltük: Igy is jó, van itt elég adat az aradi szövetséget számlái között arra, hogy a bécsi áruk behozatalát megállapíthassuk.

A rendőrhivatalnok felszólítására most az áruk megvizsgálásához fogtunk. És ekkor rövid idei vizsgálat után is számtalan árun osztrák cégek gyári jegyeivel meg-

dönthetetlenül bebizonyult az osztrák áruk behozatala. A bizonyítékok alapján konstaltuk, hogy a szövetségeti butorcsarnok számtalan oly osztrák árut importál és hoz forgalomba, melyeket egyrészt a helyi iparosok, de nagyrészt a külföldön is elismert és versenyképes hazai cégek sokkal szebben, jutányosabban szállíthatnak.

Mestitz Albert s. k.

Tóthfalusi Károly s. k.

hivatalos szakértők.

Eddig van. És most dölhet a nyilatkozat-áradat. Ha szükséges lesz, előrukkolhatunk még egynémely adattal. De akkor a butorszövetséget szent családjá mehet — Egyiptomba.

EGYESÜLETI ELET

(*) Az Aradi Kereskedők Köre választmánya január 31-én, csütörtökön este kilenc órakor, a kör helyiségében rendes havi ülését tartja, amelyre a tisztikar és a választmány tagjait ez uton is meghívja Tedeschi Viktor elnök.

(*) Az Aradi Sakk-kör közgyűlése. Az Aradi Sakk-kör ma esti kilenc órakor tartotta hivatalos helyiségében rendes évi közgyűlést, amelyen a tagok Tabakovits Emil elnöklete alatt nagy számban vettek részt. Az elnöki beszámoló után következett az új tisztikar választása, amelynek eredménye a következő: Elnök: Tabakovits Emil, I. alelnök: Schlesinger Farkas, II. alelnök és ügyvezető: Koncz Gyula, titkár és jogügyi tanácsos: dr. Tabakovits György, pénztárnok: Dávid Antal, ellenőr: Bruckner Sándor, jegyzők: Tröster Jenő és Schmidt J. Pál, háznagy: Nádler Lajos. Választmányi tagok lettek: Bokor Alajos, Berta Kálmán, Klein Márton, Mohos Ágoston, Moskovits József, Murádi Álmos, Vajda István dr., Werner Miksa dr., Péntes Ákos, Leitner Ernő dr. Pótagok: Berta Károly, Bloch Henrik, Engel Gyula, Horváth Pál. A közgyűlés a kör tagjai közé a következőket vette fel: Bogdán Virgil dr.-t, Székely Salamont és Tanfi Gyulát.

(*) A Foto-klub közgyűlése. Az aradi Foto-klub ma este 8 órakor a Millenium különteremben tartotta éves közgyűlést. A gyűlés tárgya volt az elnöki beszámoló, amelyet Lukácsy Lajos ügyvéd tartott és az új tisztikar megválasztása. A közgyűlés nagy lelkesedéssel ismét a régi tisztkart választotta meg. Gyűlés után Rozsnyay József dr. vetített táj és egyéb képekkel (amelyeket a nős amatőrök kedvéért nem nevezünk meg) szórakoztatta a nagy számban megjelent tagokat.

A siró város.

Az elzászi bányakatasztrófia.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 3.

A st. johanni bányakatasztrófáról még folyton érkeznek a borzalmasnál borzalmasabb hírek. A siró városban, ahol százak vesztették el hozzátartozóikat, még egyre folyik az áldozatok után való kutatás. A föld mélyében most már minden csendes s nemsokára ismét megindul a munka, amelynek halottai százsámra hevernek összetépvé, megésonkítva a bánya bejárata mellett.

Mai távirataink:

Berlin, január 30. Redenből jelentik: Hivatalosan eddig 148 halottat állapítottak meg, kik közül 62-öt hoztak fel. A többi még lent van a bányában. A bildstocki tárna szellőzte tőjében felfogott gázokat megvizsgálás végett a saarbrückeni laboratóriumba vitték. A vizsgálat eredményétől függ, hogy le lehet e menni újból a tárnába a mentés folytatása végett. A bányatéren anyák, asszonyok és leányok állnak, kik hozzátartozóikról kérdezősködnék. Százsámra érkeznek táviratok is, melyekben szülők és rokonok kérnek családtagjaikról felvilá-

gosítást. Épp most hozzák az első koporsókat az áldozatok részére. Barnára csiszolt ládák, fénylő fémveretekkel. Valamennyi halottnak a nevét megállapították. Végtelen sorban fekszenek egymás mellett abban a barakkban, hol a munkások gyülekezni szoktak, szájukban papirszelettel, melyre nevük van felírva. Javarást csak munkaszámukról ismerik fel, mert az arcok a felismerhetlenségig eltorzultak. Tegnap a halottakhoz csak a legközelebről érdekelteket bocsátották be, ma azonban mindenki bemehet. A tágas csarnok szivetrázó jelenetek színhelye. Lelkészek és apácák asszonyokat és leányokat vezetnek be, kik férjeiket, apáikat és fiaikat keresik. Két asszony, lelkészek által támogatva, lép be. A bejáratnál két félig elszenesedett holttest fekszik, köztük cipő és néhány rongyos ruhadarab. Éles sikoly hallatszik és az egyik asszony jajveszékelve lerogy, férjére ismert a holttestben. A másik asszony egy másik halottban fivérét, ismeri fel. Mellettük egy fiatal leány zokog halkán, de keservesen. Egy halott van előtte. A jegyese. Tíz nap mulva lett volna az esküvő. A tömeg egyre sűrűbben tolong a kapuk és bejáratok körül. Tíz tíz emberből álló csoportokban bocsátják be őket a halottakhoz.

Berlin, január 30. Redenből jelentik: Welzen főbányász, ki csapatával délután négy órakor visszajött a bányából, a következőket beszéli: Megállapítottuk, hogy a tűz teljesen megszűnt és a mentők többé nincsenek veszélyben. Több tárnát bejártam és utközben 32 holttestet találtam. Olyan helyzetben fekszenek, amely elárulja, hogy a robbanás azonnal megölte őket. A halottak kettesével, hármával szétszórvva hevernek az egyes tárnákban, azokon a helyeken, ahol dolgoztak. Minthogy a veszedelem megszűnt, elrendeltem a mentési munkálatok folytatását. Tegnap is csak akkor szüntettem meg a mentési munkálatokat, amikor megállapítottam, hogy minden bányász, kit addig nem sikerült megmenteni, már halott. A tárnák fekvése itt más, mint Courriéresben. Miután a bányafelügyelőség a mentőszemélyzetet délelőtt kihallgattá, most meglehetősen összefüggő képe áll előttünk a katasztrófának. A robbanás a bányászokat abban a pillanatban lepte meg, amikor a munkát megkezdeni akarták. Sokan felső testükről már levetették a ruhát, hogy átöltözzenek. A robbanás az ötödik tárna keleti részében történt. A császár születésnapja miatt szerencsére aránylag igen kevés ember ment le. A robbanás könnyű, tompa ütés által vált érezhetővé. Gázfelhők vonultak a légtárna felé és jelezték a veszedelmet. A 400 veszedelembe jutott emberből 60 a bánya nyugati részében az Einik tárnán át emekült. Mások a 3. számú tárnán át menekültek.

St. Johann, január 30. A bányakatasztrófáról még a következőket jelentik: A robbanás oly hirtelen történt és oly hatalmas volt, hogy szakemberek nézete szerint az ottlevő munkásokat azonnal megölte. A Saar kerület összes bányatelepeinek mentőcsapatai különvonatokkal ideérkeztek és azonnal munkához láttak. Eddig 77 holttestek huztak fel, amelyek oly rettentően szét vannak roncsolva, hogy az agnoszkálás igen nehéz, 25 súlyosan sebesülteket hoztak felszínre. A bányagazgatóság szerint a halottak és eltűntek száma 158. Eddig 30.000 márkát gyűjtöttek a visszamaradottak fölsegélyezésére és nagyobb összegeket várnak. Egy özvegy három fiát vesztette el. Egy fiatal asszony megőrült, mikor férje holttestét meglátta, egy másik asszony ájultan rogyott össze, mikor halottnak vélt férjét maga előtt látta.

A nagy komédia.

Polónyi végleg lemondott.

A bizalom-injekció.

Egy halott feltételei.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 30

Egyik nap lemondott, a másik nap nem mondott le: így ment ez egy darabig. Most azután végleg, visszavonhatatlanul lemondott. A nagy komédia tehát félig befejeződött. Polónyi holnapután már nem miniszter.

A nehéz haldoklás utolsó aktusa holnap játszódik le a Házban. Még beadnak a nagy férfiúnak egy bizalom-injekciót, hogy az agóniát könnyebbé tegyék. Azután mindjárt el is temetik. A temetés nem lesz elsőosztályú, mert a Polónyi által diktált elhalálozási feltételeket az alkotmány és a néppárt nem volt hajlandó elfogadni.

És ezzel befejeződött az első rész. A második részt az esküdtek fogják elintézni. Meglehet, sőt valószínű, hogy Polónyi Géának még egyszer meg kell halnia. De akkor azután örökre.

Mai távirataink:

A megrongált egészség

Az, hogy a sajtó, mihelyt közhírré vált, hogy Polónyi a rendes bírói utra lép. megfelelő tisztességtudással abbahagyta a leleplezéseket és vehemens támadásokat, félrevezette az amugy is fejtét vesztett Polónyit és azt a gondolatot támasztotta benne, hogy most valami meglepetéssel ismét nyeregbe lehetne jutni. Ezért rendezte a tegnapi palotaforradalmat és intézett tizenkét híve — körülbelül az egész gárdája — utján oldaltámadást a koalíció ellen, felvetvén a függetlenségi párt kormányzásának és kabinetalakításának eszméjét, nem azért, hogy a függetlenségi párt mint többség a maga természetes jogaihoz jusson, hanem egyes-egyedül azért, hogy Polónyi Géza továbbra is miniszter maradjon.

Három hiba is volt ebben a számításban. Az egyik az, hogy a kormány nem tréfálhat a királylyal és szerdán nem csinálhatja vissza azt, amibe a korona viselője szombaton beleegyezett. A másik az, hogy a függetlenségi párt egyes ember kedvéért, bárki legyen az, nem döntheti halomra a jó viszonyt a többi pártokkal. A harmadik az, hogy nem számított Kossuth Ferenc meggyőződésével. Kossuth ma legnagyobb híve és támasza a koalíciónak; ő országos szükségnek tartja, hogy a koalíció a vállalt átmeneti időszakban együtt maradjon és készítse el a jövő talaját. Sem a függetlenségi egyeduralom, sem a Kossuth-kabinet eszméjével nem lehet nála semmire sém menni. Ezeknek felvetése nála csak ront és nem használ.

Mindezekon felül mindenkit diszisztál, hogy Polónyi a saját kimondott szavát semmibe sem veszi és vissza akarná csinálni, mert nem vettek róla mindjárt irást. Ime, a régi Polónyi, akiről ellenfelei oly találóan mondták, hogy csak tanuk előtt lehet vele beszélni, különben kifogatja vagy letagadja azt is, amire négyeszközt fősküt tett.

Polónyi ma beszélgetést folytatott egy intimusával és elmondta, hogy ő hétfőn elutazik délre és ott huzamosabb ideig fog tartózkodni, mert egészsége nagyon megromlott és erős ta-

tarozásra szorul. Csak tavasszal jön haza és akkor utókurára megy Köröskénybe. Ezek szerint Polónyi levonja majd végül a helyes következtetéseket és el fog tűnni a sülyesztőben. Elég sokáig volt a színen és aratott érdemen felül tapsokat.

Polónyi — a bukásáról.

Polónyi Géza lemondásának okairól és körülményeiről a következő félhivatalos nyilatkozatot adta ki:

A miniszterelnöknek Bécsbe való legutóbbi utazása előtt tartott miniszteri tanácskozáson a miniszterek egyhangú megállapodása az volt, hogy az igazságügyminiszter a pert megindítja és állásában marad.

A megállapodás után, amelyről a hivatalos kommunikáció és ennek megfelelőleg adatott ki, megjelent Justh Gyula az igazságügyminiszter hivatalában és a köztük fennálló barátságra való utalással azt a tanácsot adta az igazságügyminiszternek, hogy a koalíciót és a pártokat fenyegető helyzetre való tekintettel *legjobb lenne, ha az igazságügyminiszter — teljes politikai és egyéni integritásának fentartásával, — lemondana.* Javaslata nem a szavak, hanem a lényeg szerint, ez volt:

A miniszter terjessze elő lemondását a Házban. Itt azután a koalícióhoz tartozó minden párt egy-egy szónoka a lemondás bejelentése után pártja nevében felszólal és a felszólalások alapján megállapítatik, hogy a Ház a miniszter iránt *bizalommal viselkedik*, az ellene emelt vádak alaptalanságáról meg van győződve, távozását *sajnálja*, de a miniszter által kifejtett okok alapján abban megnyugszik.

Az igazságügyminiszter a Ház elnökének e javaslatára kijelentette, hogy neki ugysem léven más célja, mint az, hogy becsületének érintetlenül hagyásával távozzék, e javaslatot azzal a feltétellel, hogy azt a pártok is elfogadják, — *elfogadja.*

Alig hogy ez a megállapodás az igazságügyminiszter és a Ház elnöke között létrejött, belépett Wekerle Sándor miniszterelnök. A Ház elnöke előterjesztette a miniszterelnöknek az igazságügyminiszterrel megbeszélte megállapodást. A miniszterelnök ehhez a maga részéről hozzájárult és kérte az igazságügyminisztert, hogy menjen át vele Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszterhez, ahol Apponyi Albert gróf is várakozik és véglegesítsék ott a fentebb elmondott tervezetet.

A miniszterelnök ott közölte a nevezettekkel a házelnökkel való megállapodást. Amikor az igazságügyminiszter Kossuthnál megjelent, Kossuth már közölte vele, hogy ő is, Apponyi is helyesnek találják ezt a megoldást. A lemondás kizárólagos indoka gyanánt egy későbbi napon az lett megállapítva, hogy a miniszter csak azért mond le, nehogy állásában a pörnek kimenetelénél való bármiféle befolyás érvényesülésével vádoltassék.

Apponyi Albert gróf vállalkozott arra, hogy a megállapodást hozzájárulás céljából közli Andrássy Gyulával. Ugyanekkor meg lett állapítva, hogy a miniszterelnök, aki azon este Bécsbe volt utazandó, ő felségének is bejelenti a lemondásnak itt megállapított módzatait. Ennek megfelelőleg várta az igazságügyminiszter a függetlenségi párt értekezletét, hogy lemondását annak megtartása után átadhassa.

Időközben véleményeltérések merültek fel a bizalomnyilvánításra vonatkozólag. Merőben *valótlan*, mintha az igazságügyminiszter oly szándékból, hogy állásában maradjon, bármiféle lépést tett volna. Ellenkezőleg, minden barátját, aki őt felkereste, mindig arra kérte, hogy a létrejött megállapodásnak megfelelőleg cselekedjenek, nehogy bármiféle, ezzel ellenkező

hiresztelésnek tápot adjon. Lemondását már ma délelőtt azért nyújtotta át a miniszterelnöknek mert azon esetre, ha a megállapodások végrehajthatnak, ezzel tartozik azokkal szemben, akiknek azt megígérte. Azon esetben pedig, ha a megállapodás bármily tekintetben végre nem hajtatik, önmagának tartozik azzal, hogy *állásától megváljon.*

Polónyi aláírta lemondását.

A mai nap eseménye, hogy Polónyi Géza ma délelőtt aláírta a lemondó okiratot és azonnal megküldte Wekerle Sándor miniszterelnöknek, aki ezt még délben félhivatalosan nyilvánosságra hozta. Az erre vonatkozó közlemény a félhivatalos *Budapesti Tudósító* ma déli kiadásában jelent meg s a következőképp szól:

Polónyi Géza igazságügyminiszter ma délelőtt Wekerle Sándor miniszterelnöknek átnyújtotta irásban miniszteri állásáról való lemondását.

A lemondás a minisztertanácsban.

Wekerle Sándor miniszterelnök ma délután tanácskozássra hívta a kabinetet, hogy hivatalosan közölje Polónyi Géza lemondását. A tanácskozásban már nem vett részt Polónyi aki ma nem is jelent meg a Házban. A minisztertanács *tudomásul vette* a lemondást és Polónyinak félhivatalosan is közzétett nyilatkozatát. A tanácskozás azzal a kérdéssel is foglalkozott, hogy ki legyen Polónyi utóda. Hír szerint *Günther Antal személyében* állapodtak meg, noha folyosói hírek szerint nem lehetetlen, hogy *Holló Lajos* lesz a miniszter.

Bizonyos, hogy Wekerle pénteken, vagy szombaton Bécsbe utazik Polónyi lemondásával és onnan magával hozza az új miniszter kinevezését.

Minisztertanács után Kossuth és Apponyi elmentek Polónyi Gézához, akivel közölték a minisztertanács eredményét, Wekerle pedig hosszasan tanácskozott Széll Kálmánnal és Andrássy Gyula gróffal.

A függetlenségi párt bucsuztatója.

Az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt ma este Kossuth Ferenc elnökle alatt értekezletet tartott, amelyen résztvettek Apponyi Albert gróf, továbbá Mezőssy Béla és Günther Antal államtitkárok. A jegyzőkönyvet Barcsay Andor vezette.

Kossuth Ferenc megnyitván az értekezletet, jelezte, hogy a napirendnek igen fontos tárgya van. Polónyi Géza benyújtotta lemondását. Polónyi 30 éven keresztül a legnagyobb lelkesedéssel küzdött a függetlenségi eszméért, amit az elnöki székéből is kötelessége konstatálni. Az igazságügyminiszter távozásával hazafias kötelességet teljesített. A lemondásra vonatkozólag Apponyi Albert gróf fogja előterjeszteni az elnökség javaslatát.

Apponyi Albert gróf kijelenti, hogy nem mint a kormány, hanem mint a párt egyik tagja szólal fel. Nem tartja feladatának kutatni Polónyi lemondásának okait, arról beszámol majd Polónyi a Ház ülésén. De két dologra kell felhívnia a párt figyelmét. Az egyik az, hogy Polónyi három évtized óta tagja a pártnak és mint ilyen, résztvett a párt küzdelmeiben. Szóla is sok vágást kapott tőle, de ez nem gátolja meg abban, hogy elismerje érdemeit a párt eszméjének érvényesítése körül. A másik az, hogy a Polónyit ért támadások nem a kormányzatot érintő támadások és konstatálni kell, hogy ugy erély, buzgalom, mint tudás tekintetében az igazságügyi tárca vitelénél Polónyi mindnyájunk elismerését vívta ki, miniszterársait pedig, akik hozzáfordultak jogi tanácsért, mindig a legnagyobb tudással és lelkiismeretességgel tájékoztatta.

Tekintettel arra, hogy a koalíció másik két pártja és e pártban is sokan azon a nézeten voltak, hogy Polónynak le kell mondani, ha ügyét a bíróság elé vitte, — Polónyi le is mondott. *Távol áll mindenkitől befolyásolni a bíróság ítéletét*, de azért mindenki bizalmát és elismerését fejzeheti ki Polónyi iránt.

Az elnökség nevében a következő határozati javaslatot terjeszti elő:

A függetlenségi párt Polónyi Géának az igazságügyi kormány vezetésében kifejtett tevékenységét és magatartását helyesli és az országgyűlés elé terjesztett javaslataiért a legnagyobb elismerést nyilvánítja és sajnálja távozását. A párt méltányolja azokat a hazafias és férfiúi önértékből eredő okokat, amelyek az igazságügyminisztert arra bírják, hogy ügyének a bíróság elé vitelével állásáról lemondjon. A párt távol áll attól, hogy a lemondás tényében az ellene bizonyítékok nélkül emelt vádak megerősítését lássák s bizalommal várja a bíróság eljárását, amely elé az igazságügyminiszter ügyét vitte.

Elsőnek *Károlyi István* gróf szolt a javaslatához és kijelentette, hogy feleslegesnek tartja a határozati javaslat azon passzusát, mely szerint a párt bizalommal néz a bírói eljárás elé, mert mindenki tartozik bizni a bíróság függetlenségében. (Nagy zaj.) *A sajnálat kifejezését a maga részéről elhagyandónak tartja.* (Nagy zaj.)

Bethlen István gróf osztja Apponyi határozati javaslatának szóbeli indokolását, de ellentétet lát az egyes kifejezések poentirozásában.

Zichy Vladimír gróf helyesli *Károlyi István* nézetét.

Bizony Akos azon reményének ad kifejezést, hogy Polónyi a bíróság döntése után teljesen tisztán kerül ki a támadásokból.

Nagy Dezső elfogadja a határozati javaslatot, de tiltakozik olyan ténykedés ellen, amely a bíróság függetlenségét befolyásolná.

Ezután *Apponyi Albert* gróf válaszolt az elhangzott felszólalásokra. Kijelenti, hogy a párt a javaslattal nem akar befolyást gyakorolni a bíróság döntésére. Polónyi maga is tiltakoznék ez ellen.

Apponyi beszéde közben *Károlyi István* nevének említésénél *Laehne Hugó* többször közbeszól:

— *Kaszinó, kaszinó!*

Ez *Károlyi István* arra indította, hogy fölálljon helyéről és *Laehne*hez menjen. *Heves szóváltás támad közöttük*, amelynek folyamán *Károlyi* erőlyesen *rendreutasítja Laehne*t, aki erre felszólt és *bocsánatot kért*, ha valaki az ő heveskedése által sértve érezné magát.

Kossuth Ferenc most kijelentette, hogy úgy látja, a párt *csaknem* egyhangulag elfogadta Apponyi javaslatát s ami ellentmondás van, az inkább a javaslat interpretálásából ered. Ujból felhívja a párt figyelmét arra, hogy itt politikai hajszaról van szó, melynek végcélja nem merült ki egy ember letörésében, hanem úszköt akar dobni a függetlenségi párt és a koalíció többi pártjai közé. Bizik abban, hogy a most tornyosuló felhők eloszlanak s a párt rendületlenül kitart a függetlenségi eszmék mellett. Ismételtén felhívja a párttagokat arra, ne feledkezzenek meg Polónyi 30 éves működéséről, melylyel a legnagyobb elismerést érdemelte ki. Javasolja, hogy a párt véleményét a Házban *Hoitsy Pál* fejtsse ki.

A javaslat elfogadása után *Kossuth* negyed 8-kor berekesztette az értekezletet.

Teljes részvétlenség

Az igazságügyminiszter lemondása az alkotmánypárt és a néppárt körében nem okozott nagyobb emóciót. A lemondást természetesnek tartják s általános az a vélemény, hogy miután a parlamenti jelenet, — t. i. Polónyi fel-

szólalása — elmarad, az ügy további elintézése a függetlenségi párt belügye, amelybe nem lenne helyes beleavatkozni.

A függetlenségi párt határozati javaslatával szemben a két párt teljesen passzív fog viselkedni a Ház holnapi ülésén. Az alkotmánypárt részéről senki sem fog felszólalni és mivel a néppárt az alkotmánypárt után igazodik, e párt részéről sem bucsuztatják Polónyit.

A Polónyi-Lengyel pör

Polónyi Géza feljelentése ma már a királyi ügyészségen, Magyar István királyi ügyész előtt fekszik. A büntetőtörvényszéken ismét megkezdődnek az izgalmas pubatolódzások s felelevenednek a Zeysig-pör vizsgálatának izgalmai. A Zeysig-folyosó, ahogy a vizsgáló bírói osztály előtti folyosót elnevezték, ismét tömve lesz újságíróktól, akik lesik a kiszivárgó híreket.

Az ügyben ma még egy tollvonás sem történt. A vékony kis aktacsomó, amely most még alig nyom két három dekát, még Magyar kir. ügyésznél van, aki még hozzá sem fogott az ügyészi indítvány megszerkesztéséhez. Az ügyésztől szólva, Magyar István egyike a legtalentumosabb, legképzettebb ügyészeknek. Vasakarat, erély és igazságszeretet jellemzi őt. E mellett azonban van egy nagy hibája. A politikai pörökben, ha ő viszi a vádat, úgy kezeli a vádlottat, mintha így apagyilkost kellene megvádolnia.

Emberi számítás szerint, minden attól függ, Polónynak mennyire sürgős az ügy, az ügyészség néhány nap alatt — esetleg két perc alatt is, elkészülhet a nyomozást indítványozó végzésével. Az egész csak néhány szóból áll s rendes sablon szerint úgy hangzik:

A vádat közérdekből átveszem s indítványozom a nyomozás megejtését.

X. Y. kir. ügyész.

Ez az indítvány iktatás után felkerül a sajtóügyi vizsgálóbíróhoz, aki a jelen esetben *Ruttikay* bíró lesz. Ez megidézi a lap felelős szerkesztőjét a végből, hogy jelentse be az inkriminált cikk szerzőjét. Amikor ez megtörténik, beidézik a szerzőt, *Lengyel Zoltán*t, akinek ha a Ház őt kiadja, nyilatkozni kell, hogy elvállalja-e a sajtóügyi felelősséget s mit mivel kíván bizonyítani.

Lengyel Zoltán ma tudósítónk előtt így nyilatkozott:

A sajtópört állom. Ügyvéd és jogászember vagyok s jól tudom, hogy állításaimat be is kell bizonyítanom. Nos hát, én bizonyítok. Mindent bizonyítok, még pedig oly dokumentumokkal és tanukkal, amelyek kétséget kizáró módon igazolják azt, hogy igazat, tiszta igazat írtam.

Ami a levéltitok megsértésének vádját illeti, odanyilatkozott *Lengyel*, hogy az még csak a vizsgálat tárgyát sem képezheti. Két szavahihető uriember láttamozta azt a nyilatkozatot, amelyben az illető urinó — megengedi a levél közzétételét. A levél már nem Polónyi magántulajdona, így tehát annak közzététele miatt nincs joga neki panaszt emelni.

Rendkívül érdekes a feljelentés azon ravaszkodása, hogy nem az esküdtbírótságot jelöli meg ítélszéknek — hanem csupán a sajtóbírótságot. Ez a ravaszkodás azonban nem sikerül, mert a törvény szerint az ügy — közhivatalnokról lévén szó — esküdtbíró elé kerül.

Jogászörökben azt hiszik, hogy Polónyi egy más „gikszer” is adott a panaszlevele során. Nevezetesen, hiába tett panaszt a báró *Schönberg*ernéhez intézett levele miatt sajtó utján elkövetett levéltitoksértésért, mert ez a vétség nem lehet sajtódeliktum s ha szó is lehetne az elkövetéséről: a járásbíró hatáskörébe tartozik.

MODALOM ES MUVESZET.

A színház műsora:

Csütörtök: A tolvaj, színmű. Bemutató előadás. (Bérlet B.)
Péntek: A tolvaj, színmű. (Bérlet C.)
Szombat: Délután: Szép Ilonka, daljáték. Este: A tolvaj, színmű. (Bérlet A.)
Vasárnap: Lumpácius Vagabundus, bohózat. (Bérlet B.)

* *Zilahyné S. Vilma* Aradon. Valamikor *János vitézzel* indultak körutra a vidéki primadonnák, most a *Vig özvegy* az a parádés szerep, amely babérokat oszt a vidék szubrettjeinek. E réven Arad egy érdekes vendégszerepléshez jut. *Zilahyné Singhoffer* Vilma, a szép hangu primadonna, akinek a *Vig özvegy* fényes alakítása, *Szendrey Mihály* igazgató felkérésére vendégszerepleni fog nálunk *Lehár* szenzációs sikerű operettjének címszerepében. *Zilahyné* énekművészetének sok tisztelője van Aradon s így vendégtájká érdekes estének ígérkezik.

* *A tolvaj*. Az idény legnagyobb színpadi szenzációja, *A tolvaj* holnap este jelenik meg az aradi színpadon. Az igazgató, számítva az előrelátható nagy sikerre, három egymásutáni estére tüzte ki a darabot. A darabban *Kesztlerné és Kesztlér* viszik a vezető szerepet. Az egész második felvonást ketten játszák végig. Ez a második felvonás a színpadi raffinementetovábbj. A többi szerep: *Hunyadyné, Hunyady, Mariházy és Beregi* kezében van.

* *Lumpácius Vagabundus*. Érdekes reprizre készül a színtársulat vasárnap este. *Lumpácius Vagabundus* vagy a három jómadár kerül színre teljesen új betanulással.

* *Szép Ilonka*. *Szabados Béla* bájos zenéjü, poétikus meséjü operettjét: *Szép Ilonkát* szombat délutánra tüzte ki a művezetőség. A darabot mérsékelt helyárrakkal adják.

* *A konzervatórium hangversenye*. Az Aradi Zenekonzervatórium ma este fényesen sikerült házi hangversenyt rendezett, amelynek szereplői az intézet kisebb növendékeiből került ki. A fiatal szereplők ügyesen előadott számaikkal nagy sikert arattak és a nagyszámu előkelő közönség tapssal jutalmazta a tehetséges növendékeket, akiknek sikerében osztozik a kiváló tanári kar is. A szereplők közül *Kövér Ilona, Pák Lucia, Hopp Elza, Frick Milike, Joanovits Erzsé, Krupp Katica, Dömötör Margit és Csátáry Erzsé* zongorajátékkal, *Weil Magda, Kánya Géza, Fischer István, Örfi Sándor és Berger Károly* hegedűjátékkal tüntek ki, *Komlossy Pál* cimbalom- és *Bayer Leó* gordonka számukkal arattak sikert.

HIREK.

A becsületes megtaláló.

Arad január 30

A „becsületes megtaláló” már valósággal nevetséges közhelyyé nőtte ki magát a lapok hasábjain. Nincsen az esztendőnek napja, amikor ne jelennék meg olyan hír, amelyben x. y. tudatja a tisztelt közönséggel, hogy este, vagy reggel vagy délben, itt, vagy ott értékes tárgyat vesztett el, amelynek becsületes megtalálója illő jutalomban részesül.

Hogy a kérelem nyolcvan percentben eredménytelenül hangzik el és a tárgy tulajdonosa ritkán látja viszont elveszett jószágát, az köztudomásu. Belejátszik ebbe némi pszichológia is. Emberek, akik egész életüket tisztán, mocsoktalanul töltik el, akik soha idegen vagyonhoz nem nyulnak, gyakran minden lelkiismeretfurdalás nélkül sajátítják el a talált tárgyakat. Noha erre is van paragrafus és tettenérés esetén kemény büntetésben részesül a nem becsületes megtaláló, az emberiség legnagyobb része nem tekinti bűnös cselekménynek a talált tárgy megtartását. Nem lopta, nem

sikkasztotta, ott feküdt az orra előtt. Azután senki se látta, senki se tudja, sohse jutnak nyomára, mért ne tartsa meg ő. És hogy teljesen elcsitítsa esetleg háborgó lelkiismeretét, úgy vigasztalja magát, hogy bizonyára olyan ember vesztette el, akit a kár nem érint érzékenyen. Ez a „becsületes megtalálók” nyolcvan percentjének pszichológusa.

Mindezt egy érdekes esetből kifolyólag mondjuk el. E hó 19-én történt, hogy *Jezierszky* László tófalui községi jegyző Budapesten elvesztett 4100 koronát. A pénz a községé volt, képzelhető tehát a szegény jegyző rémülete. Feljelentést tett a rendőrségen, amely megindította a nyomozást, de eredménytelenül. Hogy mit élt át a községi jegyző ezalatt, azt nem kell bővebben fejtegetni. Mert ha nyíltan talán nem is, de lappangva mégis gyanu érte. Ennyi pénzt az ember nem veszthet el egykönnyen. Valami suskus lehet a dologban. Meg lehet az is, hogy törvényszék elé állítják, ha közbe nem jön az a csomag, amely tegnap érkezett a budapesti rendőrséghez. Az üres pénztárca volt benne és egy levél, amely így hangzik.

„Miután erre a tárcára semmi szükségem sincsen, visszaküldöm tulajdonosának. A pénzre azonban szükségem van, azt megtartom. Szegény asszony találta, aki holta napjáig élél belőle. Ha gazdag ember vesztette el, nem baj, ha szegény, az isten duplán megfizeti. A becsületes megtalálók.”

Ezt a becsületes megtalálót most keresi a rendőrség. Mi azt mondjuk, hogy igazán becsületes. Furcsa ugyan, de így van. Becsületes, mert megmentette egy tisztességes ember becsületét. Ha nem ad életjelt magáról, azon a szegény jegyzőn valószínűleg rajta szárad a sikkasztás vádja. Így csak anyagi károsodás éri, ami szintén súlyos ugyan, de mégis inkább elviselhető, mint a becstelenség gyanuja.

— **Rudolf trónörökös halálának évfordulója.** Bécs-ből táviratozzák: Rudolf trónörökös halálának évfordulója alkalmából a szarkofág virágokkal van díszítve. Reggel 8 órakor megjelent ő felsége, aki úgy a trónörökös, valamint Erzsébet királyné szarkofágjánál csendes imát mondott és azután visszatért a Hofburgba.

— **Általános választások Ausztriában.** Bécs-ből táviratozzák: A Wiener Zeitung egy 1907. év január 30-án kelt császári pátenst közöl, mely a Reichsrath képviselőházának feloszlatására és az új választások megtartására vonatkozik. A császári pátenst a következőket mondja: Mi I. Ferenc József isten kegyelméből Ausztria császára, Magyarország apostoli királya, Csehország királya stb. közhírré és köztudomásúvá teszszük: 1. A Reichsrath képviselőháza feloszlatatik. 2. Az új általános képviselőházi választások azonnal megkezdendők. Kelt Bécsben, 1907. január 30-án.

Ferenc József s. k.

Azután az összes miniszteri aláírások következnek.

— **A vaggongyár ujjáépítése.** Megirtuk már, hogy Arad legnagyobb ipartelepén, a *Weitzer János vaggongyár*-ban legközelebb nagyszabású átalakítás fog történni. A gyár összes műhelyeit, amelyek ma már alig felelnek meg a gyár kifejlesztett üzemének és a modern gépteknikának, le fogják bontani s helyükbe új, az eddigiekénél nagyobb és megfelelőbb műhelyeket építeni. A nagyszabású építkezés és a gyárnak ezzel kapcsolatos új beren-

dezése dolgában ma határozott az igazgatóság *Schoeller* Rikárd lovag elnöke alatt Bécsben tartott ülésén. Az igazgatósági ülésre Bécsbe utaztak *Bréda* Viktor gróf, *Heinrich* Sándor és *Sármezey* Endre aradi igazgatósági tagok, továbbá *Herzel* Bernát kereskedelmi és *Müller* Gyula műszaki igazgató. Az ujjáépítés ügyében Müller Gyula igazgató részletes javaslatot terjesztett az igazgatóság elé, amelynek határozata azonban minden részletében még nem ismeretes. Annyi bizonyos, hogy az igazgatóság egészében hozzájárult az építkezéshez, amely az aradi iparosságra tekintélyes összegű új munkálatokat jelent.

— **Lueger állapota.** Bécs-ből táviratozzák: *Lueger* Károly dr. polgármester egészségi állapota, bár csak lassan, mindazonáltal szemmel láthatólag javul. Az orvosi jelentés szerint állapota reggelre valamivel javult. Érverés és hőmérséklet alábbszállott.

— **Változás a megyei tisztikarban.** *Károlyi* Gyula gróf, Aradvármegye főispánja ma rendeltileg intézkedett azoknak a helyettesítéseknek dolgában, amelyek *Csiky* Tivadar dr. főispáni titkárrá való kinevezésével szükségessé vált. *Csiky* Tivadar dr. helyébe ternovai szolgabírónak saját kérelmére *Vukuleszku* Titusz tb. főszolgabírót, borosjenői szolgabírót rendelte ki, a borosjenői szolgabírói teendők ideiglenes ellátásával pedig *Hunyár* Algernon árvaszéki aljegyzőt bízta meg. Az árvaszéki aljegyzői állást a főispán ideiglenesen *Török* Ferenc dr. első osztályú közigazgatási gyakornokkal töltötte be. A megyei törvényhatósági bizottság rendes tavaszi közgyűlésén előreláthatólag egyhangulag meg fogják választani *Hunyár* Algernont szolgabírónak s *Török* Ferenc dr.-t árvaszéki aljegyzőnek, amire mindkét törekvő fiatal tisztviselő teljes mértékben s szolgálati idejénél fogva is rászolgált.

— **Tea-zsur.** A polgári jótékony nőegylet ez idei második teáját vasárnap, február 3-án rendezte az ipartestületi Vigadóban. A közönség szórakoztatásáról a háziezred zenekara gondoskodik. Ez az olcsó és kellemes szórakozás a város teljes intelligenciáját összegyűjti, s amellett, hogy nagy közönség van együtt, az egésznek bizonyos intim jellege van, majdnem olyan, mint valami nagyobb szabású privát zsúr. A begyűlt pénz, mely nem tőkeszaporításra fordítatik, hanem rögtöni segélyben részesíti a rászorultakat, talán legközvetlenebbül enyhíti az elaggott özvegyek nyomorát.

— **Vörös tüntetés egy színházban.** Szófiából jelentik: Tegnep este borzalmas módon végződött egy népgyűlés, amelyet a színházban akartak megtartani, hogy tiltakozzanak a kormánynak a diákok elleni hajszája ellen. Alig kezdődött meg a népgyűlés, midőn egy csapat fölfegyverzett fölfogadott csőcselék rontott be a színházba és *revolverekből lövöldözni kezdtek a bekés közönségre.* A csőcselék mintegy száz lövést tett s két embert agyonlőtt, ötöt életveszélyesen és többeket könnyen megsebesített. A megvadult tömeg ezután a szociálista klub elé vonult és bevverte annak ablakait. A város utcáit két ezred katonaság szállta meg, mert a polgárság nagyon izgatott és újabb zavargástól tart.

— **Zsaró a hírlapiró.** Budapesti tudósítónk táviratozza: A rendőrségnél feljelentést tettek *Garai* Manó 34 éves hirdetésügynök ellen, aki jelenleg egy *Korbács* című lap segédszerkesztőjeként szerepel, hogy a Dohány-utca 50. szám alatt lakó T. Ferencné, aki leánytartási engedéllyel bír, meg akarta zsarolni. *Garai* elment

T. Ferencnéhez, ott „rendőrségi újságírónak” adta ki magát és az asszonyt meg akarta zsarolni. Kezdetben pénzt kért, később beírta volna már azzal, hogy T.-né fizessen elő a Korbácsra. Miután az sem sikerült, *Garai* felkereste az 50-ik számú ház tulajdonosnőjét és azt fenyegette, hogy az újságban megírja az 50-es számú ház titkait, ha T.-né nem fizet és elvéteti a leánytartási engedélyt. A rendőrség megindította *Garai* ellen a vizsgálatot, akinek célja — mint ezt a nyomozás kétségkívül megállapította — zsarolás volt. *Garainak* ehhez hasonló cselekményeiről másfelől is tudomást szerzett a rendőrség, amely ma az iratokat áttette az ügyészséghez.

— **A bíróság köréből.** Az igazságügyminiszter *Spiroch* Lajos dr. aradi kir. járásbírói joggyakornokot az aradi kir. törvényszékhez és *Ottrubay* Dezső dr. aradi kir. törvényszéki joggyakornokot az aradi kir. járásbíróshoz aljegyzőkké nevezte ki, továbbá *Kovácsi* Sándor dr. máramarosszigeti kir. törvényszéki aljegyzőt az aradi kir. törvényszékhez helyezte át.

— **Az irnok ur kalandja.** *Berzováról* jelenti tudósítónk: *Schwarz* Ödön máriaradnai ügyvédi irnok vasárnap este *Berzován* egy nagyobb társaságban mulatott. Éjjel tájban ittas állapotban a vasuti állomás felé bandukolt. Utközben azonban egy hóval telt árokba bukott és elaludt. Szerencséjére egy arra haladó csendőrjárat észrevette és a község házára vitte. Itt élesztési kísérletekkel hozzáálltak, hogy a már eszméletlen fiatal embert magához térítsék, ami egy óra múlva sikerült is. A fiatal ember ellen, akinek könnyelműsége majdnem halálát okozta, a csendőrség feljelentést tett a főszolgabírói hivatalban.

— **Vörös László és a Lipótvárosi Kaszinó.** Egy koalíciós újság írja: A Fejérváry-kormány kereskedelmi minisztere, *Vörös* László fölvételre jelentkezett a főváros egyik legelőkelőbb társaságánál, a Lipótvárosi Kaszinónál. A jelentkezőt szabályszerűen ajánlották és az ajánlást kifüggesztették a kaszinó helyiségében. *Bánffy* Dezső báró, a kaszinó elnöke, a leghevesebben tiltakozott *Vörös* László fölvétele ellen. Kijelentette, hogy az esetre, ha *Vöröst* a kaszinó tagjának megválasztják, lemond az elnökségről. *Bánffy* nem maradt egyedül ezzel az álláspontjával. Szombaton lesz a kaszinó választmányának ülése, amely a tagfölvétel dolgában határoz. Bizonyosra vehető, hogy a választmány — az alapszabály szerint minden megokolás nélkül — visszautasítja *Vörös* Lászlót.

— **Előadás az aradi vizről.** Az *Aradi Kereskedők Köre* szabad liceumának keretében, kedden este igen érdekes előadást tartott *Telbisz* György főreáliskolai tanár. Az előadás a főreáliskola kísérleti termében folyt le, amelyet zsúfolásig megtöltött a jelenvolt hölgy- és férfi közönség. Az előadás tárgya a víz, mint egyik legfontosabb tápláló szerünk volt s ennek keretében az előadó bemutatta az aradi viznek, a kutviznek és a vízvezeteki viznek tulajdonságait, elemzését. Majd a víz alkotó elemeiről s azok tulajdonságairól beszélt, igen érdekes kísérletek illusztrációja mellett amelyek nagy élvezetere voltak a hallgatóságnak. Az előadás végén *Tedeschi* Viktor, az Aradi Kereskedők Köre elnöke mondott meleg szavakkal köszönetet az előadónak, akit a jelen voltak lelkesen megélték.

— **A makói törvényszék.** *Polónyi* Géza igazságügyminiszter már aligha fogja megcsinálni a szegedi törvényszék kettéválasztását. A miniszter különben, mint *Makóról* írják, nagy ígéreteket tett *Farkas* József makói polgármesternek. Az értesítés szerint a miniszter kijelentette, hogy ismeri *Makó* város helyzetét és tudja azt, hogy egy törvényszéknek *Makón* való szervezése és föllállítása úgy a város, mint *Csanádvármegye* jogos érdeke. Ennek folytán *Makó* városáért a maga részéről mindent megtesz, hogy

ezen jogos igény kielégítést nyerjen. Kijelentette továbbá, hogy a felirat sürgős tárgyalását azonnal elrendeli, evégből Kónya József miniszteri tanácsosnak ki is osztotta, ki a várossal a tárgyalást rövid időn belül megkezdi és eziránt a polgármestert az igazságügyminisztériumban való megjelenés végett meghívja. Makó város ily módon biztatást nyert a minisztertől az ott felállítandó törvényszéket illetőleg. De ha Polónyi bukik, ami most már bizonyos, ki tudja, kettéválasztják-e a szegedi törvényszéket? Az igaz, hogy Makó érdekeit *Justh Gyula* és *Návay Lajos* védelmezik.

— **Gazdasági előadások.** A magyar cukorgyárosok országos egyesülete és az Aradvármegyei gazdasági egyesület a földművelésügyi miniszter támogatásával a helyes cukorrépa-termelés előmozdítása érdekében február hó 3-án (vasárnap) a vármegyei háza nagytermében előadásokat rendez. Az előadásokon az összes érdeklődő gazdákat szívesen látják. Az előadások sorrendje a következő: Délelőtt kilenc órától tízenegy óráig *Cserháti Sándor* gazdasági akadémiai tanár előadása: a cukorrépa helyes termesztéséről, műveléséről és trágyázásáról; délelőtt 11-től 1 óráig *Jablonowsky József* tanár előadása a cukorrépa rovarkárok elleni védekezéséről; délután 3-tól 5 óráig *Linhart György* tanár előadása: a cukorrépa betegségeiről és az ellenük való védekezéséről; délután 5 órától 7 óráig *Cserháti Sándor* tanár előadásának folytatása. Az egyes előadásokra az előadottak megvitatása követi.

— **C.éo de Mérode hadat üzen!** Szigorú és nagyon prózái afférja támadt a Fővárosi Orfeum nevezetes vendégtáncosnőjének, a Lipót királyról világszerte ismert, sovány és félfültű Cléo de Mérode-nak. A jöhrü táncosnő hat hete vendégszerepel már az Orfeumban, ahol elég tisztességes napszámot kap: háromszáz koronát. Az élelmes főváros a múlt héten gondolt egyet, s hivatalos végzésben értesítette Cléo kisasszonyt, hogy a föllépti díjaira kivetette a szerezési kis III. osztályu kereseti adót. Ezen a címen azonnal be is hajtották a megijedt táncosnőn 550 koronát. Ötszázötven koronát, ah, majdnem kétnapi nehéz munkájának az eredményét... Az adófizetés azonban nem tartozik a táncosnók passziói közé. A vékony tündér nem hagyta annyiban a dolgot — s tegnap ügyvédjével, dr. *Haász Istvánnal* bepöröltette a fővárost. Visszaköveteli a meggondolatlanul befizetett adót, arra hivatkozva, hogy neki Budapesten nincs állandó keresete, amelyre adót lehetne kivetni. A pör tehát megindul, zordonan, kiméletlenül Budapest és Cléo de Mérode között. Reméljük, hogy simán, gyorsan el lesz intézve. Ha Cléonak vissza nem adják a III. osztályu keresetét, — még komoly diplomáciai bonyodalmak támadnak Magyarország és Belgium között.

— **Választások Csanádmegyében.** *Makó*-ról írják: A február 4-én tartandó évnegyedes megyei közgyűlésen töltik be az üresedésben levő megyei árvaszéki elnöki, két ülnöki és az esetleg megüresedő egyéb tiszti állásokat. Eddigél beadták pályázati kérvényüket az árvaszéki elnöki állásra: *Haász Sándor* dr. helyettes elnök, az ülnöki állásokra: *Petrovics György* dr. helyettes árvaszéki ülnök, *Bánffy József* dr. helyettes szolgabíró, *Kozma János* dr. ügyvédjelölt és *Gyarmati Antal* pénzügyi tisztviselő. A szolgabírói állásra pályáztak: *Glatz Béla* tiszteletbeli szolgabíró, *Hegedüs József* dr. és *Bistyák Ferenc* dr. ügyvédjelöltek.

— **A nemzetközi tolvajművészet Torontában.** *Nagyteremián* az ottani Gazdasági Hitelegylet pénztárát a napokban nagy szakértelemmel törtek fel. A tolvajok előbb özvegy dr. *Ehrling János*nál törtek be és onnan mindenféle párnákat és ruhákat hurcoltak magukkal, de csak azért, hogy azzal a hitelegylet pénztárszobájában az ablakokat és ajtókat eltömve, zajtalanítsák. Ez alkalommal Ehrlingné ruhái közt egy skatulyát is kidobtak, amelyben négyezer korona volt, de ezt észre nem vették. A Hitelegylet pénztárszobáját a ruhákkal zajtalanítván, a nagy Wertheim pénztárt a hozott párnákon hasrafektették és hátul az acélpántokat a legnagyobb művészettel lemetsztették. Azonkívül a

hátulsó acéllapra valami maró folyadékot öntöttek s erre alkalmazott fuvólámpással az acéllapot átolvasztották. Az így nyert nyíláson, — mely a legnagyobb technikai szakértelemről tanuskodik — kézzel kiszedték a pénztárból mintegy *hét ezer koronát*. A műveletet egyik házban sem vette észre senki, pedig a szomszéd házban ébren is voltak. A tetteseznek semmi nyoma, de alig kétséges, hogy nemzetközi betörők voltak, vagy legalább is budapestiek.

— **Szabó-féle pármái lbo szappan** a szappanok ideálja. Rendkívül kellemes ibolyaillata s bőrpuhító, tüdő hatása olyan, hogy egyetlen külföldi szappan sem versenyezhet vele. Készíti Szabó Béla piperoszappan-gyáros Miskolcon. Darabja 80 fillér, 3 darab 2 korona 20 fillér. Aradon kapható Vojtek és Weisz droguériájában, Földes K., Ring L., Rozsnyay M., Hajós, Vojtek, Berger és Krebsz gyógyszerészeknél, Brunner Béla, Guttmann és Berger, Glück Dezső kereskedőknél. Az országos hírű Szabó-féle gyermekszappant az anyák figyelmébe ajánljuk. 2913

— **Szi vasy István**, kárpitos és díszítő, Weitzer-János-utca 19. szám alatt, elvállal ebben a szakmában a legszebb és legdíszesebb kivitellel munkákat, gyorsan és jutányos árak mellett. 31-1

— **Ingyen és bérmentve küldi** a „Millenium-telep“ Nagyöz, Torontálmegye minden érdeklődőnek műmellékletekkel díszített magyar vagy német vagy román vagy szerb nyelvű főárjegyzékét a legjobb fajta és minőségű szőlőoltványok és lugasoltványokról, melyek ott a legolcsóbb árban, szakavatott kezelésben kaphatók. 3673

— **Præservatív ideális legjobb minőségben** Vojtek és Weisznál. 201

FERENCZ JÓZSEF keresetéről

A vén kisasszony titka.

Harminc évig egyedül.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése —

Arad, január 30.

Csasznek Teréz 60 éves aggszüz Budán lakik, a Fő utca 65. száma alatt. Az egyemeletes házat 30 év előtt örökölte anyjától, a ki akkor meghalt. Az aggszüz anyja halála óta embergyülölő lett. Hónapokig nem mutatkozott s ha valami dolga akadt kint, csak éjjel hagyta el a házat, hogy senkise lássa. Így élt az aggszüz hosszú harminc évig, elszigetelve, magányosan, mint valami remete.

A minap a házban lakó *Kubinszky Józsefné* és *Killner Károly* betörték az emeleti ablakokat és bemásztak a szobákba. A mit ott benn láttak, határos volt az örülettel.

Csasznek Teréz piszkos, rongyos ágyban feküdt, viaszárgán: kócos haja szétterült koponyaszerűen megsoványodott feje körül. A teste csupa csont és bőr és egész halom halott koszorúval volt eltakarva, meghalt édesanyja harmincesztendő, száradt, szintelen koszorúival. A szobában orrfacsaró szédítő bűz áradt el. A korhadt asztal rogyásig állt tele poshadt, romlott, bűzhödött cukrászsüteményekkel. A szobában egy méternyi magasságban feküdt a szemét, a piszkos: harminc hosszú évnek el nem takarított szemete. Az ablakok, hogy senki be ne láthasson, belülről papírpénzekkel voltak beragasztva. Hogy minél átláthatatlabbak legyenek, kittel ragasztott ötkoronások födték a papírpénzeket.

Tegnap hivatalosan kórházba akarták szállítani az örült vén leányt. *Csasznek Teréz* a legelkeseredettebben tiltakozott az ellen. Elmondta, hogy eddig is otthon feküdt, állandóan fütetlen szobában és cukrászsütemény-nyel, meg limonádéval élt. (A padlón tényleg mintegy háromszáz kifacsart citromhéj hevert.)

Ma aztán végre *Krammer János*, aki albrölője a vén kisasszonynak, magához vette a csonttá fagyott *Csasznek Terézt* és most a lakásán ápolja.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ „Zsidó“ — nem becsületsértés. Különös panasz tárgyában kellett ma itélkeznie a budapesti büntető járásbírósnak. Létmányi Miklós szabaddal adófönök tartozott a Gerő Testvérek budapesti cégnek ötven koronával, de amikor a fizetés ideje elérkezett, csak 25 koronát küldött az adósságára. A cég, nyilván azért, mivel a még hátralékos összeget már csak a bagatel-bíróság előtt peresíthette volna, nem fogadta el a részletfizetést és Létmányi ellen sommás pört indított. Megítélte az összeg, sőt még 16 korona 80 fillér költség is, Létmányi elküldte a pénzt ellenfele ügyvédjének, *Altmann Lőrinc* drnak és ez alkalommal haragjában ráírta az utalványra:

— Ilyet csak zsidó tehet!

A cég följelentette Létmányi adófönököt *becsületsértésért* s a panaszt ma tárgyalta Nágel budapesti büntető járásbíró. Rendelkezésre állván a vádlott sajátkezü írása, neki magának nem kellett megjelenni és a védekezését *Földes Árpád*, a védője terjesztette elő, csupán ennyit mondván:

— Zsidó vagyok magam is s tiltakozom az ellen, hogy az, ha valakinek azt mondják, hogy zsidó: ez becsületsértésnek nyilváníttassék.

A bíró is így gondolkodott, mert Létmányit *felmentette*, kimondva a megokolásban, hogy bár a vádlott szándéka csakugyan sértésre irányulhatott, a becsületsértés mégsem volt megállapítható, mivel ez a szó: zsidó — nem meggyalázó kifejezés. Már pedig a törvény elsősorban meggyalázó kifejezést kíván a becsületsértéshez. Az ítélet jogerős.

§ A sikkasztó plébános. Szeged-ről írják: *Bartha István*, a Csanádapácai Népbank sikkasztó vezérigazgatója tudvalevőleg fölfolyamódással élt a vizsgálóbírónak ama határozata ellen, amely előzetes fogvatartását elrendelte. Ma foglalkozott az ügyvel a törvényszék vádtanácsa, amely a fogoly bankigazgatót kérelmével elutasította.

NAPIREND.

Január 31. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Nól. Péter. — Protestáns naptár: Virgil. — Görög-keleti naptár (január 18.): N. Atanáz — A nap két 7 óra 34 perckor, — nyugszik 4 óra 56 perckor.

A Fehér Kereszt-egyesület ingyenes orvosi rendelőintézeté (Magyar-utca 6.) Rendelő orvosok: Dr. Leitner Ernő délután 3-4. Dr. Fodor Odön délelőtt 8-9. Dr. Rosenbaum Pal délelőtt 8-9. Dr. Hermann J. Károly kedden és pénteken délelőtt 12-1 órákor.

Időjelzés. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratát szerint a mai napra a következő időjárás várható: Havazás, zéles, kesőbb hideg.

Január 31. Aradmegyei rendkívüli közgyűlése délelőtt 10 órákor. — Az aradvármegyei közegész és körjegyzők egylete és nyugdíjintézetek rendkívüli közgyűlése délelőtt 11 órákor. — Iskolaszéki ülés délután 4 órákor.

GAZDASÁG ES KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása —

Budapest, január 31.

Ame 1/2 % magasabb. Kínálat és vételkérő mérsékl. E két 15.000 mesterháza valózatlan áron. Az áruk 10 kilonkent számítva:

	Dél zárlat	8 órai zárlat
Buza áprilisra	7.3—7.44	7.4—7.48
Buza októberre	7.77—7.78	7.78—7.81
Ruzsa áprilisra	6.74—6.75	6.75—6.76
Zab áprilisra	7.3—7.38	7.4—7.45
Új tengeri	5.22—5.23	5.6—5.71

Zárlat 5 órákor:

Országos hitelesítvény	48.75
Magyar hitelesítvény	48.75
Magyar államvasuti részvény	91.—
Péti magyar kereskedelmibank	31.3.—
Ságotarjani közszékhely	626.—

— **Aradi takaré- és segélyegylet** mint szövetség Petőfi utca 1. szám alatt, 1907 ik évben a 26. évtársulatot nyitja meg. Ki egy törzsbetétre hetenkint 50 fillért fizet, hat év után 156 koronát takarít meg magának és az üzlet eredményéből a megfelelő haszonban részesül. — Az egylet tagjainak olcsó hitel nyuít. Beiratkozni lehet délelőtt 9—12-ig, délután 3—5-ig. Az aradi takaré- és segélyegylet mint szervezet. (Petőfi utca .) 378

Menyasszonyok figyelmébe!

12 személyes üvegekészlet 100 drb. Frt. 25.
 Finom gravírozott üvegből: K. 50.
 3 Vizes üveg
 3 Boros „
 2 Likőr „
 12 Cognac v. likőrpohár
 12 Tokaji boros pohár
 12 Vörös boros „
 12 Söröstümbler
 18 Vizespohár
 12 Boros pohár
 1 Gyümölcsállvány
 1 Befőltüstöl
 12 üvegtányér

Legfinomabb minőségű porcellánok:

Étkezőkészlet 6 szem. 26 db. Frt. 6.50-től
 feljebb.
 12 személyes étkezőkészlet 80 drból
 12 „ kávékészlet 15 „ Frt. 62.50
 12 „ teás 15 „ K. 125.
 12 „ macska 15 „
 Összesen 125 darab

Rendkívül olcsó mosdókészletek, Villany, légszusz, benoidgáz és egyéb csillárok. Esküvői ajándékok, Valódi nikkelfőző és díszedények stb. stb.

Gebhart Testvéreknél

ARADON.

Andrássy-tér 4. (Pannónia-szálloda.)
 Üveg, porcellán, tükör, képkeret, lámpa és csillár üzlet — Üvegezési vállalat. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. 224

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Január 30

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 128—129 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 129—130 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 128—130 fillérig.
 Szerbiai: Nehéz páronként 26 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 24 — 260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig.
 Sertéslétszám: Január 27. napján volt készlet 17,423 darab, január 28. napján főlhajtatott — darab, január 28. napján elszállított 200 darab, január 29. napjára maradt készletben 17,23 darab.
 A hírt sertésüzlet irányzata: Változatlan.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

G. Gy. (Csermő.) Forduljon László Gyulához, a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara titkárához, aki hosszabb idő óta foglalkozik ezzel az ügygel. — A másik kérést elintézi a kiadóhivatal.
 Argus. Sajtóhírek és elírások kifigurázásával nem foglalkozunk.
 Világos 555 Nem nyert.
 B. M. 1. Nyárai Antal még sehova sem szerződött, valószínűleg Aradon marad. 2. Fenyvessy Margit, úgy tudjuk, kilépett a szintársulat tagjai sorából s végleg eltávozott Aradról. Külföldre szerződik. 3. Hogy a miskolci új színigazgató aradi pénzzel szervezte társulatát, mi is hallottuk, de részletekkel erre vonatkozólag már igazán nem szolgálhatunk.

IDEGENEK ARADON.

Január 31

Fehér Kereszt szálloda. Dr. Kovács Imre ügyvéd Budapest. Gerő Sándor kereskedő és neje Igló. — Singer Simon mérnök Zágráb. — Cserenyés Aladár birtokos és neje Csákova. — Szilágyi Illés gazdálkodó és neje Versec. — Horváth Károly hivatalnok Szeged. — Vecsernyés Imre hivatalnok Szeged. — Hertész Aladár és neje Nagyszentmiklós. — Schwarc Miksa kereskedő Nagyvárad. — Dr. László Gyula ügyvéd és neje Borosjenő. — Veress Károly építő Nagyszalonta. — Beck Ottó mérnök Berlin. — Csukay Gyula főszolgabíró Kisjenő. — Blayer Armin igazgató Gurahonc. — Tenner Sándor utazó Bécs. — Vinkler Antal utazó Bécs. — Flatter Adolf utazó Décs. — Bund Márkusz utazó Bécs. — Meczkácz J. Károly utazó Bécs. — Müller Béla utazó Bécs. — Stark Ferenc utazó Bécs. — Herczfeld Imre utazó Budapest. — Straszer Imre utazó Trieszt. — Vider Armin utazó Debrecen. — Steiner Manó utazó Debrecen. — Mogyorosi Salamon utazó Debrecen. — Mezei Mór utazó Nagyvárad. — Vinter Simon utazó Nagyvárad. — Kunos József utazó Miskolc. — Steingasner Salamon utazó Sopron.

Központi szálloda. Csusuta György erdővállalkozó Szászváros. — Bercsán Zakariás jegyző Vajda. — Berger Náthán kereskedő Bécs. — Zirkelbach Vimos kereskedő Budapest. — Ofner Zelma magánzónó Temesvár. — Splény Árpád hivatalnok Budapest. — Feledi Rezső kereskedő Budapest. — Weisz József kereskedő Temesvár. — Milovach Samu kereskedő Temesvár. — Kurzweil Erneszt kereskedő Prága. — Steiner J. zsef kereskedő Bécs. — Löwi József kereskedő Temesvár. — Janka Ferenc főintéző Kalocsa. — Landau Ferenc fakereskedő Budapest. — Györi Gusztáv fakereskedő Bécs. — Lovrik Károly kárbeszélő Budapest. — Schmiedt Ede főerdész Bella. — Svoboda Ferenc főerdész Czella. — Markovics József köröző és neje Kisindia. — Kirszky Iván jegyző Buttyin. — Koronkay Frigyes birtokos Budapest.

Nemzeti Színház.

B) bérlet. B) bérlet.
 Csütörtökön, 1907. évi január hó 31-én:

A tolvaj.

Színház 3 felvonásban. Irta: Bernste n Henri. Fordította: Góth Sándor.

SZEMÉLYEK:

Voss I. K. sz. Ed. Fernando Beregi S.
 Laga des Hunyadi J. Marie Louise Ká. ónai J.
 Zimault Marinazi M. Izab. Ha. Körössy Juci.

Közdete este 7 óra föl órakor.

Nagyon nehéz

de nem teljesen lehetetlen oly szert találni, mely gyermekek részére épp oly megbízható és eredményes hatású, mint a gyógycsukamájolajból alfoszorsavas méz és nátron hozzáadásával készülő Scott-féle Emulsio; mert a Scott-féle Emulsio a fiatal szervezetbe új erőt vezet és segíti a fejlődéssel kapcsolatos nehézségeken. A Scott-féle Emulsio egyúttal jó ízű, könnyen emészthető és oly tiszta szer, hogy a legcsekélyebb zavarokat sem okozza és állandóan csak a legjobb sikerrel használható. A Scott-féle Emulsio sokkal jobb, mint a közönséges csukamájolaj.

A Scott-féle Emulsio valódiságának jele a „hátán nagy csukahalat vivő halász” védjegy.

Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér levélbélyeg beküldése ellenében mintával bérmentve szolgál:

Dr. BUDAI EMIL „Városi gy. gyszertára”
 BUDAPEST, IV., VACI-UTCA 34—50.

Egy eredeti üveg ára: 2 K. 50 f.
 Kapható minden gyógyszertárban.

BIZTOS ALAP

ANDRÉNYÜ
 FÉLMEZŐS
 SEC
 VÁRI

ÜDÍTŐ FRISS SZAKEMBEREK
 ZAMAT. ELISMERÉSE.

HATYOMÁNYOS FRANCFIA MÓDSZER. REMEK ILLAT. KIVÁLÓ APRÓ GYÖNGY.

NAGY BONDGAL MEGVÁLOGATOTT BOROK. SZAKSZERŰ KEZELÉS. ELKÍSÉRLETES GONDOZÁS. SAJÁT MINTA SZERŰ SZŐLŐBIRTOK.

KNEFFEL KÁROLY ÉS FIA
 VASKERESKEDÉS
 SZÉN- ÉS FÜTŐSZERTEK
 ARAD, ANDRÁSSY TÉR 14.

BÜKK-FASZÉN.
 KOVÁCS-SZÉN.
 SALON-FÜTŐSZÉN.
 TÁKARÉKTŰZHELY-SZÉN.
 LÉGSZUSZ-PÍRSZÉN.

Először! legújabb minőségben!
 HÁZTARTÁS SZÁLLÍTÁST
 MEGRENDELÉSÉK
 SZÉNY- ÉS FÜTŐSZERTEK
 FÉLHÁZTARTÁS KÉRŐKÉNT
 TELEFONSZÁM 139

Köszön tüzelet
 takaréktűzhegyben és kályhában rendkívül
 hőtartó és jelentékenyen
 olcsóbb mint a tűzifa

Bársony. Harisnya. Szabadságtér.

RÉZ ÉS VASBUTORGYÁR ARADON.

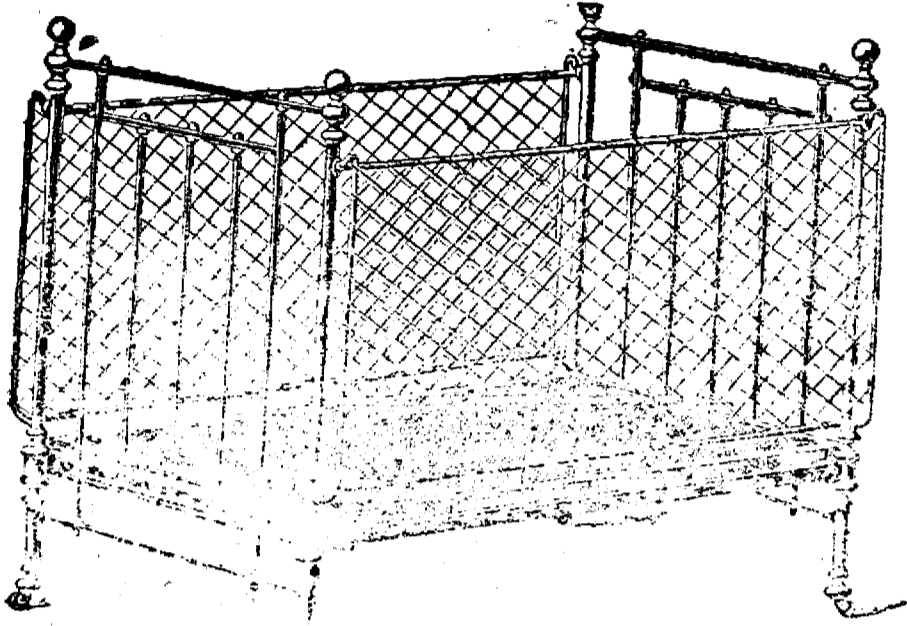
Tisztelettel van szerencsém értesíteni a tavaszi sáisonra való tekintettel a villa és kerttulajdonos urakat, hogy

kerti lugasaim, székeim-, padjaim- és napvédőim elsőrendű, számtalan évekig tartó, rendkívül izléses kiállításban nagy mennyiségben rendelkezésre állnak bármilyen nagyság és méret szerint.

Saját gyártmányu 2986

Réz- és vasbutorok, sodrony-ágybetétek
pazar kiállításban.

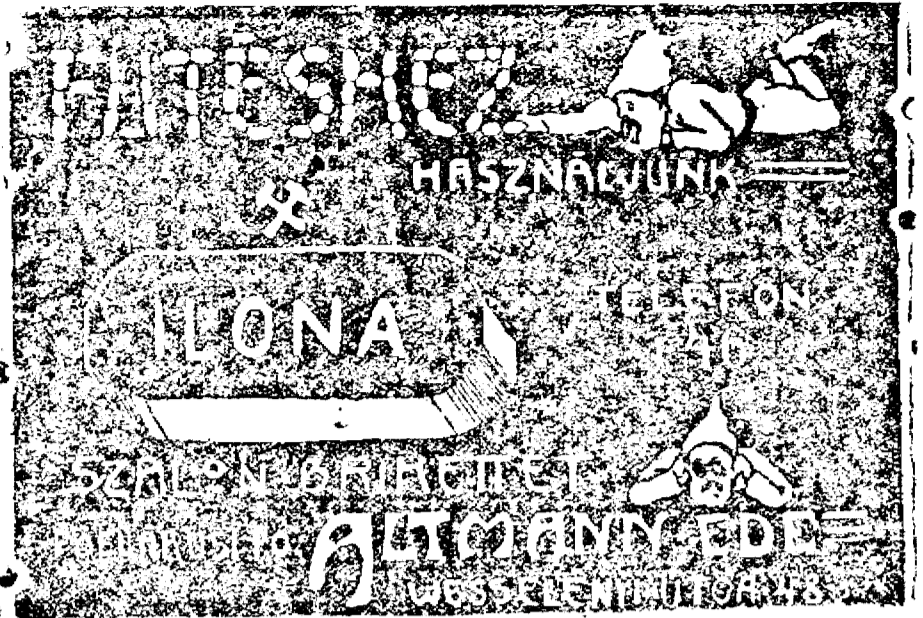
Kívánatra képes árjegyzékkel vagy írásbelileg szolgátok költségvetéssel



Szíves megrendelést kér kitűnő tisztelettel

FLEISCHER TESTVÉREK.

Gyárhelyiség: Aulich Lajos-utca 14. szám.
Raktár: Lázár Vilmos-utca (Földes-palota.)
Telefon szám 423.



Hopp Károly
műszaki irodája
Arad, Széchenyi-utca 5. sz.

Tervezése és kivitele:

vizellátás és világítási,
valamint
mórtotelepeknek, stb.

Elsőrendű különlegességi
* gyárak képviselősege. * 2811

Alapított 1869
Megyei és városi telefon 389.

Agyagáru és kályhagyár
Arad, Halász-utca.

Ajánlja saját a legjobb tűzmentes agyagból készült
cserépkályháit és kandalóit



minden kiviteiben, ugyesintén **takarék-tűzhelyek és fürdő-
kádak kifalazását**, nemkülönben **központi fűtések be-
rendezését** bármely rendszer szerint.

Továbbá minden a kályhás iparhoz tartozó **javítások** vagy **át-
alakítások** megbízható szakképzett szerelők által pontosan és gyorsan, a lehető leggyorsabb árban végeztetnek úgy helyben, mint vidéken.

Összes cserépkályhám bármely rendszerű vasbetéttel mint **gyors-
melegítő** kívánatta felszerelhető, nemkülönben **Maldingen** rendszer szerint fűtésre vagy pirszén fűtésre mint töltekkályha felül ítható.

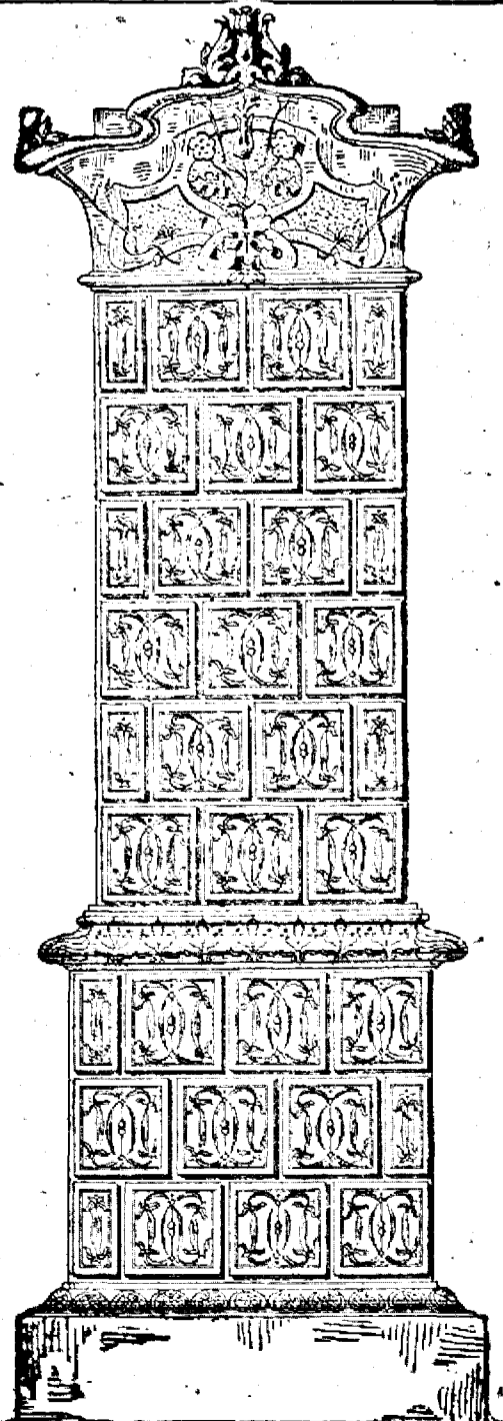
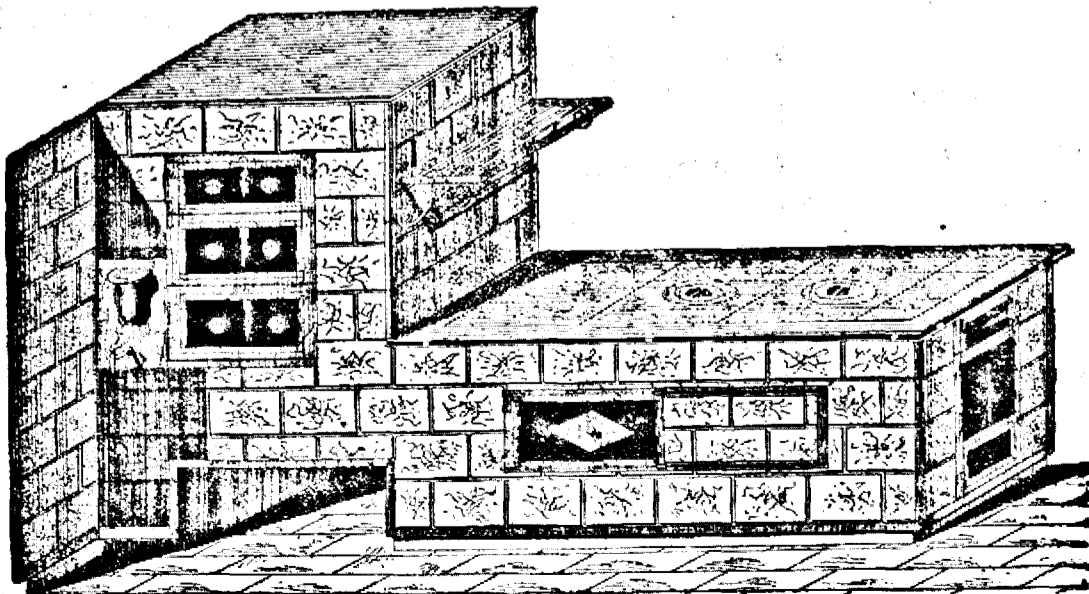
B. megbízását kérve, maradtam 193

kiváló tisztelettel

BALOGH DÁVID

kályhás-mester.

Képes mintakönyv kívánatra bárkinek bérmentve megküldetik.



Kilényi C. és Társa

divat-, kézmű-, rövidáru és fehérnemű
uj áruháza

a József főherceg uton megnyitott.
24 évig az aréna épületben volt üzletünket a folytonos házbér emelés miatt

József főherceg-ut 11. szám alá
(Müller-házba)

helyeztük át.

A mostani sokkal olcsóbb házbér miatt abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy a mélyen tisztelt vevőinket sokkal olcsóbban szolgálhatjuk ki, mint azelőtt. Magunkat a n. é. közönség szíves pártfogásába ajánljuk kiváló tisztelettel
KILENYI C. és TÁRSA a „Kék golyó“-hoz.
József főherceg-ut 11. 2882

Van ezerencsém a nagyérdemű közönségnek tudomására adni, hogy
Fischer Samu

pék- és sütőde

üzletét
átvettem és saját nevem alatt vezetem. — Minden nap friss fehér sütemény, fehér kenyér, barna és rozskenyér és valódi gracham kenyér, dé utáni sütemény és házi kenyér szépen és ízletesen lesz készítve. 286
Kérem a nagyérdemű közönség becses pártfogását.

Tisztelettel
Leicher Frigyes,
Deák Ferencz-utca 16.

Vasutasoknak!

és a kiknek szüksége van pontos órára, az javitassa óráját feltétlenül

Kepes M.

chronometer és műórásnál
ARADON, Asztalos Sándor-
utca 5. szám alatt, ahol bármilyen (speciál) óra 3 évi jótállással lesz pontosan javítva és szabályozva. 192

női kalap divat-terem!

A nagyérdemű közönség szíves tudomására hozom, hogy **Aradon Deák Ferencz-utca 2. szám alatt** (Sebesy-ház) egy, a mai kor és modern izlés minden követelményének megfelelő

női kalap divat-termet nyitottam

Üzletemben a legelőkelőbb cégektől, kikerült és legszebb kivitelű modelleket állandóan raktáron tartom.

Állandó és a legnagyobb választék **gyászkalapokban.**

Átalakítások és minden e szakmába vágó munkálatok jutányosan és pontosan végeztetnek.

Videki megrendeléseket a legmesszebb menő körültekintéssel eszközölök. 142

Szíves pártfogást kér

AMTMANN ANNA

Arad, Deák Ferencz-utca 2

KOSSUTH-utca 67. sz.

CZERNUCZKY MIHÁLY

cipész-mester üzemében
a legjobb anyagból készült **férfi, női és gyermek cipők** nagy választéka. — Megrendeléseknél színes bőrök nagy választéka.

Saját készítés!

221 **Olcsó ár!**

Pontos kiszolgálás!

A ki jó
zamatos, igen finom Rumot akar készíteni, vegyen 80 fillérért egy üveg 288

Rumkivonatot.
Ebből a rajta lévő utasítás szerint pár perc alatt 1 liter finom tea rumot készíthet.

Kizárólagos raktár:
Földes Kelemen
gyógyszerésznél.

Rekedtség, elnyálkásodás ellen

kiváló jó hatása a valódi

HAJDU MELL TEA.

Egy doboz ára 50 fillér.

Kis gyermekek köhögése ellen a legjobb hatású a

GYERMEK-SZIRUP.

Egy üveg ára 60 fillér.

Láz, váltóláz, hideglelés ellen gyermekek a legszívesebben veszik a **Rozsnyay-féle valódi chinin cukorkát.**

Nem keserű! Csak a valódi készítményt fogadjuk el. 1 doboz 10 darabbal 1 kor.

Kapcsoló egyedül:

Rozsnyay Máttyás

gyógyszertárban 3841

Arad, Szabadság-tér.

30 napig maradnak érvényben ezen rendkívül mélyen leszállított Occassió árak.

Csak elsőrendű minőségű áruk olcsó árban!

Rumburgi vászon uri nadrágra	frt 3.85 4.45
Teljes vég királyvászon női fehérneműre, vékony szálú	5.— 5.50
Teljes vég hollandi vászon ágyneműre	5.80 6.65
Cégem különlegessége 50 rőfös rumburgi minden célra alkalmas	7.95 9.—
Teljes vég szintartó Canavász, kitűnő minőség	3.90 4.50 5.50 3.90 6.50
Teljes vég Schifon, ki ünni minőség	frt 3.90
„ „ Schroll, kitűnő minőség	4.85
„ „ „ jobb minőség	5.25
„ „ „ egész finom minőség	6.65
Lepedővászon varrás nélkül 1 szélben	5.94 6.50 7.75
6 személyes cérna damast étkezőteríték, abrosz és 6 szalvéta	frt 1.85 2.45
12 személyes cérna damast étkező teríték, abrosz és 12 szalvéta	5.— 6.35
6 személyes szebbnél-szebb cérna damast kávésteríték, abrosz és 6 szalvéta	1.35 1.66 2.75
6 darab cérna damaszt óriási törülköző	frt 1.44
6 „ vászon pohártörő 65 kr., leavászonból	— .88 1.25
6 „ flanel pohártörő	— .48
Alkalmi vétel rouge paplan most	2.72
Selyem klott óriási paplan, vattás	3.74
Flanel takaró gyönyörű mintákban	1.25 1.65 2.25

Uri fehérneműekre.

5 rétü kézelő, színes vagy fehér	frt —.24
R. A. 5 rétü uri gallér, darabja	— .15
Tartós uri ing, sima, divatos mellel	— .98
D. D. Schifon uri ing, sima, redős vagy piké mellel	1.12
R. R. Schifon diszes, sima, redős vagy piké mellel	1.32
R. R. Schifon háló ing	1.13
Tirol körper uri alsó nadrág 37, 52 és 68 krajczár.	
Francia szabású himzett, gombos uri nadrág 72 kr.	
6 darab kitűnő vászon zsebkendő 49, 65, 78, 95 kr.	
Fegyházi kötött uri harisnya most 15, 22, 29 kr.	
Kötött gyapju uri harisnya most 35, 42, 46 kr.	
Tartós uri esernyő 1 frt 25 kr.	
Mindenki vegyen nyerselyem elegáns esernyő most 1 frt 75.	

Valamint összes raktáron lévő áruk minden versenyt felülmuló olcsó árban.

Videki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Meg nem felelő árúért a pénz visszaadatik. 108

Reiner S. Sándor

alkalmi áruháza Szabadság-tér 15.

A nagyforgalom miatt mintákat nem küldhetünk.

Tégla, Cserép

legkedvezőbben kapható
Pollak Sándor
kőkemence téglagyárában
Mikalakán, a Radnai-ut végén.

A motoros vasút megálló helye.
Városi telefon 206. — Gyári telefon 515.
Rendelések felvételnek Karolina-u.
7. sz. irodámban, vagy Maros-ut-
cai lakásomon. A téglát vám és
fuvarmentesen házhoz szállítom. —
A gyárba saját új mű utam vezet.
Nagy raktár saját gyártmányu hor-
nyolt és kupola cserépekben, flas-
ter-, kút- és facon-téglákban.

Rendkívüli újítás a ruhavarrás terén.

Nagyságos As-zonyom!

Mielőtt ruhát varratna, tegyen
nálam kísérletet. Bebizonyítom a
mélyen tisztelt hölgyközönségnek,
hogy olcsó ártért is lehet izléses,
csinos és finom munkát végezni.

Teljes ruha varrás	5	frt.
Kosztüm	7	frt.
Schlafröck	2	frt.
Bluz	2	frt.

Kiváló tisztelettel 3010

Özy. Ferin Mirónné,
Kossuth-utca 68. sz.

Vértriss vadászó

Nyul, fenyőmadár, Bimbós kél-
téli spárga, friss gomba, Anna-
nas, szőlő, mandarin, vér-
narancs.

Sziszkanál.
Főpostával szemben.

Minden elképzelhető

Órajavítás 1 korona.

Zsebóraüveg, mutató 10 kr.

Schwimmer Albert

órásmesternél Aradon, 137
Szabadság-tér 5—6. szám alatt.
(Pótlal kávéház mellett.)

Kérem a czimre
ügyelni.

Tisztviselők figyelmébe.

Az O. magy. t. tisztviselőegylet kolozsvári
képviselősege (Kolozsvár, Ferencz-József-ut 7. sz.)

nyugdíjjogosult állami-, megyei és városi tisztviselőknek,
katonatiszteknek és nyugdíjasoknak mindennemű egyleti
ügyben, ugyszintén

törlesztési kölcsön ügyekben

díjmentes utbaigazítással és tanácsesai szolgál.
Válaszbélyeg csatolandó.

Telefon szám 126

Telefon szám 126

WUNDER, kárpitos műterme

Temesvár-Belváros,

Korvin Mátyás-utca 8.

Ajánlja fővárosi minta szerint berendezett kárpitos műter-
mét, a legújabb, legteljesebb és legolcsóbb díszítéseit és bútor-
munkáit. — Elvállalok — konkurrenzia nélkül —

lakás-, villa-, szálloda- és iskola-berendezéseket
a legerényesebbtől a legelegánsabbig, helyben és vidéken. Szám-
talanszor bizonyítottam, hogy 11 év alatt a külföldön, u. m.:
Németországban, Belgiumban, Hollandiában, Amerikában stb. a
legnagyobb és legelőkelőbb műtermekben szerzett tapasztalatom
réven azon helyzetben vagyok, hogy bármilyen követeléseknek
a legpontosabban megfelelek és remélem, hogy a m. t. közön-
ség bizalmát meggyerem.

Kiváló tisztelettel

WUNDER VILMOS.

Nagyban és kicsinyben.

Braun Ignác

Kubina Béla

üzletvezető papírkereskedés ARAD, Deák Ferenc-utca 2. (Sebest ház) volt
Krausz Paulin-féle üzlethehelyiségben megnyitott. Ajánlja dusan felszerelt raktá-
rát, a legolcsóbb árak mellett nagyban és kicsinyben. **Szilvarka hüvelyek**
gyári raktára. 1 doboz 100 darab 8 krtól 30 krig, 10 doboz 1000 darab
70 krtól 2 frtig. **Képes levelezőlapok nagy választékban.** Darabja 1
krtól 10 krig, 100 dbként 80 krtól 7 frtig. Azonkívül minden e szakmába
vágó áruk, író és levélpapírok, üzleti könyvek, iskolai írészerek, füzetek,
szóval mindennemű cikkek a legolcsóbb árban kaphatók. **Pontos és gyors**
kiszolgálás. A nagyérdemű közönség becses pártfogásáért eszedezik

Kubina Béla,
üzletvezető.

2871

Hallatlan olcsó árak.



Sok millió előkelő
urhölgy használja a
világhírű

Földes-féle
Margit-Cremet,

mely ártatlan, ártalmatlan és rögtön szépté.

A **Földes-féle MARGIT-CREMET** gyorsan és biztosan ható
ártalmatlan zser szepítők, májtoltók, bőrtakák, pattan-
ások, kiütések a mindennemű bőrbaáj ellen. A világ
legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek an-
nak pártatlan és csodás hatásáról. Egy tégely elhasználása után
erről mindenki meg fog győződni.

Készíti:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár:

808

Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerertárában.

Hölgyek és uraknak igen fontos!

Hajós-féle

Hajregenerator

az ősz haj eredeti színetét és ifjúkori szépségét rövid idő
alatt visszaadja. Sem a fejbőrt, sem a fenékneműt nem piszkítja.

Ára 1 kor. 20 fillér.

Hajós-féle

Goldelse

aranszőkére fest minden haját. Meglepő eredmény.
Teljesen ártalmatlan. A hajbőrt erősíti, a korpaképződést meg-
szünteti. Ára egy üvegnak 2 kor.

Hajós-féle

Depilatorium

külnő a maga nemében, pártatlan szőrvesztő szer.
Kezelése a legegyszerűbb. 5 percz alatt a haját bármely helyről
eltávolítja. Ára 1 kor.

Fenti szerek kaphatók a készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszerertárában

313

Arad, Andrassy-tér 72. sz., a megyeházzal szemben.

Amerikai
önműködő ablakredőket
gyárilag készít
ZIMMERMANN és EISELE

Aradon, Weitzer János-utca sarkán, a „Zöld papagály“-hoz.
Telefon 275. szám. 2783

Grammofonok!
János vitéz, Gül-Baba és a világ legnagyobb művészeinek előadásait otthon élvezheti! Csekély havi részletekben kapható
ZIMMERMANN és EISELE

Telefon 275. szám.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Székhely közszékhely

a legelőkeltebb forgalmu helyen egy korlátlan italmérési engedéllyel bíró vegyeskereskedés házzal együtt eladó. Cím a kiadóban. 146

Tíz darab

700—700 literes üres használt transport hordó eladó Tesits Sándortól Bockó-utca 3. szám. 217

Több száz

rongált dobozu levélpapírt minden elfogadható árban árúsítok. Veszek könyvtárakat. — **Kerpel Izab** könyvkereskedő. 2685

A világosi „Bánhegyen“

egy igen jó karban lévő szőlő kolnával és összes felszereléssel, a motor állomás közelében, jutányos áron eladó. Bővebb utasítást Vank János tanítónál, Ségán. 386

Maszírozónő

manikőr és tyukszemvágáshoz házakhoz ajánkozik, orvosi bizonyítványval. — Cím a kiadóhivatalban. 381

Veszünk könyvtárakat

egyes könyveket, Lexikonokat, jogi, szépirodalmi és egyéb munkákat legmagasabb árban **Ingyen I. és Fia** könyvkereskedő Arad 361

Biztos existenzia!

Ügyes, jó beszéd tehetségű utak állásba a kalmazást kaphatnak egy könnyen eldható házi cikke eladására. Pénzszedők óvadékkal kerestessék. Ajánlatok „K G I C O.“ jellel a kiadóhivatalba kéretnek. 2881

Vidéken lakó háztulajdonosok figyelmébe!

Keresek Aradon egy házat kerttel, egy, esetleg több lakással bérbe, vagy megvételre. Cím a kiadóhivatalba kéretik.

Plissirozás és gouvelirozás bármely szélességben elfogadtatik.

Városi telefon 477.

Iffj. Kopetkó

Károly

Arad, Weitzer János-u. 2. (Minorita-palota.)

Báli seson beállítással

**Báli keztyűk,
Báli harisnyák,
Báli legyezők,
Báli virágokban** 1.7

óriási nagy választék.

Megyei telefon 477.

Gépirónő állást keres.

Cím a kiadóban.

**Saját készítményű
kész butorait**

még mindig a régi jutányos ár mellett ajánlja
Varga József

asztalos mester 3-2

Arad, Kápolna utca 6. b. szám.

Megerkeztek a béli divat-ujdonságok!

Brunner Béla

ári divat- és különlegességek üzlete

Arad, Szabadság-tér 20. sz.

(Porray-u. sarok, gróf Nádasdy palota.)

Ajánlja dusan felzerelt aruraktárakat a legcsébb és legdivatosabb béli ingek, gallérok, lézelők, nyakkendők, keztyűk, selyem- és szatén-kezdők, harisnyák, s b. ujdonságok kaphatók.

Legcsébb béli toll-, selyem-, gazé-legyezők kiállításán melyen részvételre áradon.

Naxyszerű választék francia és angol illatszert különlegességekben.

Olcsó árak! — Pontos kis árak!

Videk megrendelések azonnal elintéztetnek. 222



Maszni János

építész és építő-meser műszaki irodaja

Arad, Andrassy-tér 8.

(Templommal szemben.)

Elfogad az építészet terén előforduló mindennemű

irodai és kiv. eli munkálatot.

Tervezéseket a legmodernebb stílusban, valamint költségcsökkentéseket kívánatra készítik.

Az építészet terén mindennemű felvilágosításokkal szolgálok.

Vázlat terveket ingyen készítik.

Tisztelettel

Maszni János,

építész. 103

Telefon 551.

Elismert legolcsóbb.

Telefon 551.

Pénzkölcsön

ház és földbirtokra a legmagasabb értékig törlesztési részletekben való visszafizetésre közvetít

10, 15, 25, 35, 41, 50 évre

KLEIN JÓZSEF Arad, Radnai-ut 10. sz.

A nagyszabedni általános takarékpénztár képviselője, hol a következő bér- és magán-lakházak előnyös fizetési feltételek mellett olcsó árban eladók, u. m.: Lövész-u 3a. emeletes, Lipót-utca 12a., Lipót-utca 13., Lehel-utca 14., Lehel-utca 19. sz. földszintes házak és Uj-Mikalakán a motoros mentén 440. számú ház, mely 3—4, esetleg 5 szoba, konyha, kamara és fürdő-szobának alkalmas új épület 6500 kor.-ért törlesztésre eladó.